

MAGYAR

VIDÉKI

MOZAIK

I. évfolyam, 5. szám

A nehezen járható utak, az elzártság, a rossz infrastruktúra, az öreg épületek, a felületes közbiztonság, a sok idős ember és a visszaszoruló gazdálkodás a tanyavilág eltűnését jelentheti. Egy 2005-ös felmérés szerint az elmúlás küszöbén áll, ezért is indította el a Vidékfejlesztési Minisztérium a tanyaprogramot. Mint tájképi sajátosság, a tanya sehol máshol a világon nem ismeretes, ráadásul az alföldi vidék kuriózuma. A tanyavilág évszázadok alatt beépült a tájba, alkalmazkodott a környezet adottságaihoz, így tájfenntartó szerepe is van. A program hosszú távon a külterületi gazdálkodás megújulását eredményezheti, a demográfiai földprogrammal összekapcsolva pedig a vidéki térségek újratelepítésében is fontos szerepet játszhat.

Ezen kívül a nagyobb lélekszámú települések lakóinak jelentenek segítséget az Integrált Közösségi és Szolgáltató Tér programban szereplő megújulási pályázatok is. Ezekben a programokban a kétezer főnél kevesebb lakosú települések vehetnek részt.

A Magyar Vidéki Mozaik ötödik száma a fenti témákon kívül foglalkozik még többek között a Vidékfejlesztési, Képzési és Szaktanácsadási Intézet (VKSZI) tevékenységével, a 75. Országos Magyar Élelmiszeripari Kiállítással (OMÉK), és azzal az elképzeléssel, amely szerint a jövőben hatékonyabban működhetne a szaktanácsadás. Ángyán József parlamenti, V. Németh Zsolt vidékfejlesztésért felelős államtitkár és Búsi Lajos helyettes államtitkár mellett megszólal a magazinban Mezőszentgyörgyi Dávid, a VKSZI főigazgatója, valamint a legutóbbi OMÉK nagydíjasa, a mezőgazdasági gépeket forgalmazó és szervizelő társaság ügyvezetője.

Azt is megtudhatják olvasóink, hogyan épít közösséget hazánk első roma tájháza, hogyan boldogul ma egy birkatartó és mi a véleménye a tanyaprogramról. Bemutatjuk a Nemzeti Fejlesztéspolitikai Fórum indulásának történetét és küldetését, a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat szerepét a magyar vidék életében, és Budapest első helyi termék piacát. Kiadványukból az is kiderül, hogyan jelent meg és éled újjá Magyarországon a magyartarka szarvasmarhafajta, valamint a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal elnöke, Palkovics Péter mutatja be a szervezet új, elektronikus ügyfélszolgálati rendszerét.

Wiedemann Tamás

AKTUÁLIS 3

Miniszteri köszöntő

Divatos is lehet a hagyományörzés

Tanyaprogram: a vidék filozófiája

Erősödő ügyfélkapcsolatra számít az MVH

Célok, tervek és programok töltik ki a VKSZI mindennapjait

Sikerárgazat lehet a magyar mezőgazdaságból

INTERJÚ 6

Hosszútávon fenntartható programokat támogat a VM

TÁRGYALÓ 11

A Nemzeti Tanyafejlesztési Program – 2011

A VM VKSZI az agrárszakképzés szolgálatában

Integrált fejlesztéspolitikára van szükség

MNVH – a magyar vidék és „hálózata”

JÓ GYAKORLATOK 15

Szorosabb kapcsolat termelő és vásárló között

a Helyi Termék Piacon

Újjáéled a magyartarka tenyésztése

Juhokat tenyészt a tanyán a fülöpházai gazda

Terjed a nemrég még egzotikus technológia

Közösséget épít hazánk első roma tájháza

VISSZATEKINTŐ 20

Közösségi terek a vidéki ifjúság szolgálatában

KITEKINTŐ 21

Profi szaktanácsadás – elmélet és gyakorlat egy helyen

OMÉK 22

OMÉK kisokos

I. évfolyam, 5. szám, 2011. szeptember 23.

Kiadja: VM Vidékfejlesztési, Képzési és Szaktanácsadási Intézet

Felelős kiadó: Dr. Mezőszentgyörgyi Dávid főigazgató

Szerkesztő: Wiedemann Tamás

Elérhetőség: 1223 Budapest, Park u. 2.

Telefon: 06 1 362 8100, fax: 06 1 362 8104

Web: www.mnvh.eu, e-mail: info@mnvh.eu

Nyomda: Hivatalos Biztonsági Okmány és Menetjegy Nyomda Kft., 1106 Budapest, Jászberényi út 55.

Megjelenik 5000 példányban.

Fotók: Markovics Réka, Szeredi Helga

Minden jog fenntartva. Az oldalainkon közölt tartalom újraközlése és sokszorosítása csak tartalmi és formai módosítás nélkül engedélyezett.

ISSN 2062-638X

és a városok közösségeit. Együtt munkát, megélhetést biztosít a lehető legtöbb embernek.

A kiállításon megjelenő Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat (MNVH) a Vidékfejlesztési, Képzési és Szaktanácsadási Intézet (VKSZI) karöltve is ezeket a célokat szolgálja. Rendszeres kapcsolatot, gyors információáramlást és hálózatszerű együttműködést teremtenek a kormányzati, gazdasági és civil szervezetek tagjai, valamint a magyar vidékért tenni akaró szakemberek között. A nemzetközi és nemzeti vidékfejlesztési összefogás olyan lehetőség, amelyben sok-sok ezer ember legjobb tudásával járulhat hozzá a vidéken élők életkörülményeinek folyamatos javulásához.

Az elmúlt egy év alatt az MNVH és a VKSZI jelentősen átalakult. Az új kormányzat célja, hogy egy-

Kedves Látogató!

Történelmi utazásra hívom Önt, amikor az Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítást (OMÉK) ajánlom a figyelmébe. Ahogy az olimpiai megmérettetések, erőpróbák megrendezését is több éves felkészülési időszak előzi meg, úgy az OMÉK is ritka, de annál jelesebb ünnep és bemutatkozási alkalom az agrárium és az élelmiszeripar résztvevői számára.

Az OMÉK története a reformkorig nyúlik vissza: a máig legismertebb országos kiállítás, az 1896-os millenniumi országos kiállítás is az OMÉK elődjének tekinthető. Magyarország legnagyobb, legrégibbi és legtekintélyesebb hagyományokat őrző agrárgazdasági kiállítása majd kétszáz esztendő múltja tekint vissza, de a rendezvényen bemutatott termékek készítői tradíciói, népszokásai, az őshonos növény- és állatfajok története sokszor évezredekben mérhető. A Kárpát-medence környezeti feltételei és a magyarság több mint ezeréves tudása a következő ezer évhöz is biztos alapot nyújt, ha okosan gazdálkodunk a ránk bízott javakkal.

Természetesen a mezőgazdaság és a rá épülő feldolgozó- és élelmiszeripar sikeréhez – amely egyben a vidék jövőjének is a kulcsa – bonyolult rendszereket kell összehangolnunk, de az alapelveknek egyszerűeknek, világosaknak és áttekinthetőeknek kell lenniük. Jövőképzésünk agrármodellje a többfunkciós mezőgazdaság, a környezet- és tájgazdálkodás, amely úgy állít elő értékes, egészséges élelmiszereket, energiát és egyéb nyersanyagokat, hogy közben óvja a környezetet, a tájat és benne az embert, a falvak

szerűbbé tegye az eljárásrendet; vagyis minél több pályázó jusson forráshoz nyílt, átlátható módon. A nagyszámú támogatott projektek, a nyilvános forrásfelhasználás és a gyors folyósítás az, amely megkülönbözteti az új MNVH-t a választások előtti rendszertől. Az új rendszerben egyértelművé váltak a felelősségi és döntési viszonyok, egyszerűsödött és átláthatóbbá vált a struktúra, és az elnökséget támogató kétszáz fős tanács is a civil kontrollt erősíti. Mint az OMÉK védnöke kívánom, hogy azok a biztonságos, egészséges és kiemelkedő minőségű magyar élelmiszerek, termékek, amelyek ma még csak kiállítási tárgyak, holnap már ott legyenek minden magyar család asztalán. Az új ízek tegyék gazdagabbá a közös étkezéseket, amelyek a magyar ember életében még a hétköznapokat is ünnepé varázsolják.

Ezúton is üdvözölöm a rendezvény díszvendégét, a soros elnökséget betöltő Lengyelországot, és valamennyi nemzet látogatóját. Remélem, a bemutatott különlegességek láttán a külföldi vendégek is igazolják, hogy az Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás igazi színpont az Európai Unióban.

A vidék élni akar! A 75. OMÉK páratlan alkalom arra, hogy bemutassuk a vidéki életet a maga teljességében. Felejthetetlen élményeket és tartalmas programokat kívánok kicsiknek és nagyoknak, gyerekeknek és felnőtteknek, minden kedves érdeklődőnek!

Dr. Fazekas Sándor
vidékfejlesztési miniszter

DIVATOS IS lehet a hagyományörzés

Magyar Vidéki Mozaik ■ Aktuális

A hagyományok életben tartása szervesen hozzátartozik a vidékfejlesztési államtitkár hétköznapijához. Ezért is próbálja megteremteni a feltételeit egy élhető vidéknek és új szokások születésének: megújuló művelődési házak, a LEADER program megreformálása és a termelői piacok is prioritást kapnak.

„A hagyományt lehet őrizni és ápolni, de a hagyomány csak akkor marad meg, ha használjuk” – mondta V. Németh Zsolt vidékfejlesztésért felelős államtitkár. Nagybőgön játszik egy gyermek tánckart kísérő zenekarban, de furulyán és citerán is zenél pusztán kedvtelésből. Ezekből is látszik, hogy az államtitkár szívügye a hagyományörzés. „A minisztériumi struktúra kialakításakor célul tűztük ki, hogy a földművelésügyi kizárólagossága helyébe a komplex vidékfejlesztést helyezzük. Ezért is a tárca a lebonyolítója az utóbbi évtizedek legnagyobb közművelődési intézményfejlesztési programjának, amelynek eredményeként 635 helyen újul meg a régi művelődési ház vagy létesül új Integrált Közösségi és Szolgáltató Tér (IKSZT)” – hangsúlyozta.

„Bár a tárcánál tágabban értelmezzük a vidékfejlesztést az agráriumnál, természetesen számos ponton kötődünk hozzá. A kormányprogramhoz illeszkedik, hogy mi is hangsúlyt fektetünk az öngondoskodás növelésére. Ennek érdekében szorgalmaztuk az otthoni pálinkafőzés szabaddá tételét is” – fejtette ki V. Németh Zsolt. Az intézkedéscsomag része a helyi termékek megjelenésének segítése is. Bizonyítja ezt a kistermelői rendelet, amelyet a vidékfejlesztési tárca is véleményezett. A jogszabály lehetővé teszi, hogy legyen szó akár nyershúsról, sajtról vagy tejről, az negyven kilométeres körzetben könnyített feltételek mellett értékesíthető. A termelői-értékesítési hálózatok segítségével egy zempléni piacszövetkezeti-, egy ormánsági biointegrációs- és egy baranyai tejtermelő programban is közreműködik a vidékfej-

lesztésért felelős államtitkarság. „A kiírt pályázatoknál arra törekszünk, hogy az Európai Unió által engedélyezett legkisebb üzemmérettel rendelkezők is benyújthassák kérelmeiket. Ehhez illeszkedik a helyi termelői piacok kialakítására vonatkozó jogszabály is, amelynek kidolgozása már folyamatban van” – sorolta az államtitkár a haladás tendenciáit. A LEADER program megújításával kapcsolatban felhívta a figyelmet arra, hogy ki kell nyitni a kapukat azokon a helyeken, ahol politikai beavatkozás eredményeként alakultak ki a Helyi Akciócsoportok (HACS), illetve ahol jogi eszközökkel gátolták meg a helyi szereplők részvételét a vidékfejlesztésben. „Elrendeltük a tisztújítást és a működési költségeket maximalizáltuk, mégis azt tartom a leglényegesebbnek, hogy a helyi közösségek gyakorolják a kontrollt a HACS-ok felett. Fontos, hogy szembeülhessenek a jogszétést el nem érő, de etikátlan elemekkel is” – fejtette ki V. Németh Zsolt. „Megfontolandó, hogy a 2014-től kezdődő időszakra kisebb HACS-okat alakítsunk ki, mert a LEADER szellemisé-

gével nem összeegyeztethető a hatalmas, 80-90 települést magába foglaló közösség. Az én véleményem, hogy kisebb közösségekben kevesebb visszaélés történhet” – tette hozzá.

„Nem hiszem, hogy maga a vidék kizárólag termelési- vagy biológiai tér. Abban hiszek, hogy a vidék társadalmi- és kulturális tér is. A falusi élet sajátos karaktere fenntartandó érték. Ebbe beletartozik a vidéki örökség megőrzése, amely több mint az épületek felújítása, hiszen például magába foglalja a faluhelyen még meglévő mesterségek és készségek továbbadását is” – hangsúlyozta V. Németh Zsolt. „A vidéki örökséget megóvó program következő fordulójában javaslatot teszek arra, hogy a templomok renoválása után a népi építészeti is kiemelt lehetőséget kapjon. A népi építészeti stílusjegyek beépítése a mai modern építészeti is különlegessé teheti. Nagyon fontos, hogy a régi hagyományok megőrzése mellett újak is kialakulhassanak” – hívta fel a figyelmet az államtitkár. „Az életem teljesen természetes része, hogy népi hangszereken zenélek. Amellett, hogy kikapcsol kiváló közösség teremtő erő. Egységben van mindazzal, amit a normális életről gondolok, hogy a házat népi építészeti jegyeket felhasználva építtem, az udvaromon egy komondor és egy puli rohangál. Amellett, hogy hétköznapi is használok a népi kézművesség termékeit, ősszel már saját pálinkát szeretnék főzni a tuskés körtefám alól felszedett gyümölcsökből.”

Bőle Réka

TANYAPROGRAM: a vidék filozófiája

Magyar Vidéki Mozaik ■ Aktuális

A tanyavilág a magyar társadalmi, településszerkezeti és gazdaságtörténeti örökség több évszázados múltja visszatekintő része. Eredetében, sorsának alakulásában meghatározó módon vannak jelen azok a történelmi behatások, amelyek a hazánkat – elsősorban az Alföldet – jellemző jellegzetes tanyás településrendszert kialakították, és a mai településszerkezethez vezettek.

A tanya nem csupán sajátos külterületi gazdálkodási forma, hanem települési és életforma is. A tanyarendszer a társadalom- valamint gazdaságföldrajzi, építészeti, néprajzi és tájképi értékei révén a magyar nemzeti örökség, egyúttal az európai örökség része.

A tanyák jövőjének – fejlesztésüknek vagy a korábbi évtizedekben éppen felszámolásuknak – kérdése nem először van napirenden. A tanyavilág problémái ismeretesek: nehezen járható utak, elzártság, rossz infrastrukturális ellátottság, öreg tanyaépületek, sok idős, ellátásra szoruló ember, nehézsorsú családok, visszaszoruló gazdálkodás, romló közbiztonság. A 2005-ben végzett homokhátsági tanyafelmérés szerint a tanyavilág az elmúlt években a küszöbön áll, átgondolt beavatkozás hiányában a negatív folyamatok visszafordíthatatlanná válnak és a tanyák eltűnnek. Ezek a gondok jelentik a tanyaprogram kiindulópontját. Egy olyan hosszú távú tanyaprogram azonban, amely a tanyavilág megújulását tűzte ki célul, nem szorítkozhat csak

a tanyák infrastrukturális és egyéb hátrányainak kezelésére. A tanyák fennmaradása, megújítása csak úgy lehetséges, ha a település- és gazdálkodási rendszer értékeire építkezünk. A tanyarendszer ugyanis nemcsak problémát jelent, hanem értéket hordoz. Hasonlóan a vidéki Magyarország egészéhez. A tanyaprogram elindításához ezért nem csupán támogatás, forrás szükséges, hanem a tanyával, tanyai gazdálkodással kapcsolatos általános társadalmi szemlélet megváltoztatása is, amely szerint a tanya a vidéki élet és gazdálkodás korszerű formája is lehet. Melyek azok a tényezők, amelyekre egy hosszú távú tanyaprogramot építhetünk?

A tanya az Alföld táji adottságaihoz, sokszínűségéhez leginkább alkalmazkodott települési és gazdálkodási forma. Ebből is adódik, hogy jellege – amely építészeti karakterjegyeiben is megmutatkozik – tájanként változik. Más egy kiskunsági, egy nagy-

kunsági, egy nyírségi vagy egy békési tanya. A táji adottságok, a települési jellegzetességek minden tájegységben létrehozták a maguk tanyatípusát.

A tanya a fenntartható családi, kisüzemi gazdálkodás egyik modellje lehet. E tulajdonságának köszönhető eltűnését azokon a vidékeken, ahol a nagyüzemi gazdálkodásnak útjában állt, és fennmaradását ott, ahol a nagyüzemi gazdálkodás nem tudott rentábilis lenni.

A hagyományos tanyai gazdálkodásnak tájfenntartó szerepe van. A tanya belesimul a tájba, működésük szerves módon kapcsolódik össze. A tanyai gazdálkodás alkalmazkodik a táji, környezeti viszonyokhoz, az erőforrásokat alapvetően fenntarthatóan használja. Mindezzel azokat a törekvéseket jeleníti meg, amelyek korszerű formában a Nemzeti Vidékstratégia szakmai céljait is jelentik, így a fenntartható, a táji adottságokra épülő sokszínű gazdálkodást, a több lábbon álló gazdaságot, a hazai, táji biológiai alapok (pl. őshonos fajták, tájfajták) megőrzését, a családi gazdasági formát.

A tanya és a tanyai gazdálkodás a magyar települési és gazdálkodási hagyományokra épül, ezáltal

mélyen gyökerezik. Ez azonban nem jelenti azt, hogy csupán tájházakba, múzeumokba való. Az a táji, gazdálkodási és építészeti tudás, amelyet a tanyavilág máig őriz, kellő alapot nyújt a tanyák érték- és hagyományalapú fejlesztéséhez. Átgondolt, körültekintő fejlesztéssel a tanya a XXI. században is korszerű gazdálkodást és vidéki életformát képviselhet, a tanyai termék pedig a minőségi, egészséges élelmiszer szinonimájává válhat. A fentieknek megfelelően a Nemzeti Vidékstratégia egyik kiemelt nemzeti programja, egyfajta „zászlóshajója” a tanyaprogram, mely hosszú távon a tanyai, általában a külterületi gazdálkodás megújulását eredményezheti, és a stratégia másik fontos keretprogramjával, a demográfiai földprogrammal összekapcsolva a vidéki térségek újratelepítésének is fontos színterévé válhat.

Dr. Ángyán József

HOSSZÚTÁVON fenntartható programokat támogat a VM

Magyar Vidéki Mozaik ■ Interjú

A Nemzeti Vidékstratégia alapján határozza meg hazánk a 2014-től kezdődő újabb, hétéves költségvetési ciklus támogatási rendszerét. Búsi Lajos, vidékfejlesztésért felelős helyettes államtitkár, egyben az ÚMVP Irányító Hatóságának vezetője szerint az elmúlt évek gyakorlatával szembeni gigaprojektek helyett, kisebb összegű, de hosszútávon fenntartható programokat támogat a VM.

Hogyan alakul az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) a 2007-es kezdetek óta?

Amikor 2010-ben „megörököltük”, a program már egy meghatározott úton haladt. A félidei jelentést elkészítettük, hiszen tavaly év végéig kellett leadni az Európai Uniónak. Az értékelés elkészítése segített tiszta képet kapni arról, hogyan is áll a program négy „tengelye”.

Ha sorra vesszük ezeket, az első pontban a szerkezetátalakítás áll, azaz a mezőgazdasági agrárvállalkozások fejlesztésére kapható források, amelyek felhasználása igen magas arányt ért el. Akadt, ahol százszázalékos volt a forráslekötés és elmondható, hogy átlagosan is több mint 80 százalék volt jellemző. Mégsem ez, hanem az összetétel jelentette a problémát, azaz hogy a kiírások, rendeletek értelmében kik tudtak pályázni. Érdekes adat, hogy az összegek nyolcvan százalékát a pályázók öt százaléka kötötte le. Ennek alapján elmondható, hogy döntően a nagyobb vállalkozások adtak be támogatási kérelmeket, így a közepes és kisebb gazdaságokat nem hozták helyzetbe. Természetesen, voltak jogcímek, amelyeknél nem érvényesült ez a tendencia, de a komplexebb technikai-, illetve mezőgazdasági termék-előállítás fejlesztéseknél, az állattartó telepek korszerűsítésénél, vagy a kertészetnél főleg a nagyok adtak be pályázatokat. Ennek számos oka lehet. Elképzelhető, hogy első körben ők voltak jobban felkészülve támogatási kérelem benyújtására. Hozzátenném, ezek kitöltése az EU-ban sehol sem egyszerű, de folyamatosan igyekszünk könnyíteni a bürokratikus terheken, hogy a kisebb gazdaságok kevesebb segítséggel, csupán a falugazdász bevonásával meg tudják oldani a papírmunkát.

A második, környezetgazdálkodási tengelynél jelentős a kötelezettségvállalási túllépés, például az agrár-környezetgazdálkodási alap esetében is. Akkor a nem létező lehetőségek kihasználtsága, hogy még a 2014-2015-ös pénzügyi évet is terheli, de bízunk benne, hogy megmarad a jelenlegi támogatási rendszer. Ha így lesz, a több mint 70 milliárd forintos többlet-igénnyel is tudunk boldogulni. Ez előre elrendelt kötelezettségvállalást jelent a következő, 2014-2020-as uniós költségvetési ciklus terhére. Ugyanakkor a kettes- és az egyes tengely bizonyos részein is – például az erdészeti támogatásoknál – alacsony volt a kihasználtság. A tíz erdészeti jogcím kihasználtsága elmaradt a féldőtől elvárt arányoktól, mind a magán-, mind az állami erdők fejlesztés

tését tekintve. Ezért felgyorsítottuk a rendeletek kiadását és a pályázatok kiírását, hogy 2013-ig előrelépés történjen, nem csak az erdők telepítésénél, hanem gondozásuknál és a szerkezetváltásnál is. Olyan feladatról van szó, amelyről mindenki szívesen beszél, de kiemelt cél az, hogy a gyakorlatban is tegyünk érte.

Az erdőgazdálkodás fejlesztésére fordítható források lehívása a kisebb jövedelmezőség miatt volt kevésbé népszerű?

A programban – nagyon helyesen – jelentős hangsúlyt fektettek az erdészetek fejlesztésére, területük növelésre. Am ahogy 2008-tól kijöttek a különféle rendelkezések, az erdészet kissé

„lemaradt”. A keret kihasználását későbbre hagyták, de most igyekszünk növelni a támogatási arányokat.

Milyen változások várhatóak a z ÚMVP harmadik tengelye mentén?

A harmadik, vidékfejlesztési tengely jogcímei között szerepelt a mikrovállalkozások támogatása, a turisztikai fejlesztés, a falumegújítás és a vidéki örökség megőrzése is. Ezeket lényegében a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózattal (MNVH) közösen osztották el a LEADER Helyi Akciócsoportok (HACS-ok). A helyi szervezetek igyekeztek kihasználni a programban rejlő lehetőségeket, de eredményességük eltérő volt – nem véletlenül került görcső alá a LEADER program működése. A HACS-ok egy része üteme-

35 millió forintos maximumát vesszük, már számos támogatott pályázattal számolhatunk.

A negyedik tengelyről még csak részben esett szó...

A LEADER tengely kiírásai idén ősszel megjelennek – újra lendül a „LEADER-kerék”. A működési elveknél szükség volt a pénzügyi keretek ésszerűsítésére: a luxus távozik, a működőképesség megmarad. A külföldi utak ideje lejárt, de ez nem a nemzetközi kapcsolat-építés végét jelenti. A térség lakóinak érdekeit szolgáló jó gyakorlatok át- vételére továbbra is lesz lehetőség. A közigazgatásban is igyekeznek racionálisan gazdálkodni, ezért várjuk el mi is a HACS-októl, hogy lehetőségeikhez mérten ők is hasonlóképpen járjanak el. Újra kellett számolnunk az egész rendszert, mert nem kaptak pontos számokat a felhasználható összegekről.

zetten, folyamatosan osztotta el a pénzt. Másrészt viszont már szinte elfelejtette, hogy létezett ez a forráskeret, mivel jelentős részét már az első körben kiosztották. Szerencsére az utóbbira kevesebb példa akad, ezért képes a rendszer működni. 2012 elején új jogcím megnyitását tervezzük, amely révén az agrárvállalkozások nem csak mezőgazdasági jellegű tevékenységgel juthatnak bevételhez saját területükön, vagyis „több lábon állhatnak”. A gazda így munkahelyeket teremthet és saját gazdasági biztonságát is növelheti. Ennél a jogcímnél is pályázhatnak majd a kis- és családi vállalkozások is, azonban nyilvánvalóan olyan kezdeményezésekben gondolkodunk, amelyek kapcsolódnak a mezőgazdasági tevékenységhez. A jogcím kidolgozása folyamatban van, de mivel az ÚMVP-ben nincs pontosan kidolgozva, még az Unióval is egyeztetni kell. Ezért csak 2012-ben tudjuk megnyitni.

Ha jól értem, egy gyümölcsstermesztő például támogatást kaphatna egy csomagolóüzem létesítéséhez?

Pontosan ezen megy a vita, ugyanis nagyon kell vigyázni, hogy a harmadik tengelyhez kapcsolódjon a jogcím – a fenti helyzet az első tengelyes szerkezetváltáshoz tartozhat. Az EU támogatási alapelve, hogy egy tevékenység csak egy jogcím alatt támogatható, így meg kell találnunk a megfelelő szolgáltatásokat. Például, ha egy gazda mezőgazdasági gépeknek fenntart egy szerelőműhelyt, az agrárjellegű tevékenység. De a traktorok szervizben használt eszközökkel autót is szerelhetnek, ha van elég tőke és megfelelő szakember. Mindig azt mondom, hogy bízom a vidékiek kreativitásában, mert nem szerencsés, ha a minisztériumban találnak ki minden lehetőséget. Ezért is vagyok kíváncsi a gazdák javaslataira, hogy megnézhessük, mennyire reálisak ezek az elképzelések, illetve uniós szinten megállják-e a helyüket. Ezzel egy olyan palettát hozhatunk létre, amelynek alapja a tényleges gyakorlat. Az az elvünk, hogy nem mi találjuk ki, mi jó a gazdának, ehhez azonban neki is segítenie kell láttatni, amit nem vennénk észre.

Mekkora forráskeret áll majd rendelkezésre az új jogcím megnyitására?

Több mint hétmilliárd forint. Nem több százmillió forintos gigaprojektekre szánjuk ezt az összeget, de ha a mikrovállalkozások

Mi volt a hiba?

A tengely teljes összegét jól számították ki, azonban a HACS-ok a harmadik tengely működtetésében is jelentős részt vállaltak. Működési költségekre a források tizenöt százalékát fordíthatták, de utólag kiderült, hogy csak kilenc állt rendelkezésre. Nagyjából tízmilliárd forintnyi, hibásan jóváhagyott kiadást kellett visszavenni, mert nem lehet mínuszban a kötelezettségvállalás. Ráadásul nem csak 2013-ig kell ezekkel a költségekkel kalkulálni, mivel egy részüket 2014-ben és 2015-ben is biztosítani kell. Egy új költségvetési tervvel, bár nem teljes értékű évként, de ezeket is figyelembe vettük. 2014-ben új uniós költségvetési ciklus kezdődik, amelyben valószínűleg marad a LEADER, így új források is elérhetőek lesznek, akárcsak 2015-ben. Ezekből együttesen kell a működést fedezni. Ha valaki kevesebb pénzből meg tudja oldani a működést, több marad a fejlesztésre.

Milyen aránya volt a pályázati források lekötéseknek és lehívásának az előző kormányzati ciklusban?

A lekötés és az lehívás között óriási volt a különbség. Ugyan előbbi magas volt, de a megvalósulás aránya már nem volt ilyen kedvező. Ennek okai között szerepel, hogy számos agrárvállalkozás sokáig nem jelezte, hogy nem tudja felhasználni a lekötött összeget, ezért más kedvezményezettek hiába álltak sorban, fedezet nélkül nem tudunk megnyitni új jogcímeket. Ezért módosítottuk a jogszabályt, most már 90 napon belül be kell nyújtani a számlát, hogy időben megtudjuk, ténylegesen elkezdték-e a megvalósítást. A lekötött összegek a következő kiírásnál is felhasználhatóak, tehát nem vesznek el.

2014-től új tervezési ciklus kezdődik. Mik a kormány elképzelései?

Az agrárstratégiát már megfogalmazzuk, ez alapján kell összeállítani a 2014-2020-as programot. Mérlegelnünk kell, hogy melyek a húzóágazatok. Végre nem a saját kárunkból kellene megtanulni, hogyan lehetne jobban csinálni a programot. Meg kell találni az egyensúlyt a vidék, a falu gazdasági és kulturális, illetve szociális oldala között. Az utóbbi hét évben kialakult új igények felett sem szabad elsiklani. 2013-ig el kell fogadni az új programot, a jelenlegi továbbvitte mellett, amely komoly szakmai kihívás lesz. Bízunk abban, hogy jó munkával sikerül eredményeket elérni.

ERŐSÖDŐ ügyfélkapcsolatra számít az MVH

Magyar Vidéki Mozaik ■ Aktuális

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal munkatársai idén folyamatosan figyelték, hogy az igényelt parcellák hány százalékánál pontosítottak a visszajelzések alapján a kamarai tanácsadók és falugazdászok. A monitoring eredményeként sok esetben el tudták kerülni a határidőn túli pótlással járó kellemetlenségeket.

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) vezetésének meggyőződése, hogy az ügyfelek tájékozottságának növeléséhez szükségesek a személyes találkozások, előadások, tájékoztatók, hiszen ezek kiváló lehetőséget nyújtanak a hivatal mindennapi munkájának megismerésére. Erre kínál lehetőséget az Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás (OMÉK), amely most különösen fontos időben zajlik, mert lezárult az MVH ügyfélszolgálati tevékenységét jelentősen javító fejlesztés első fázisa. A kiállításon a látogatók valóban „élőben” láthatják az ügyfélszolgálati modul eredményeit.

Az elektronikus ügyfélszolgálat céljára kialakított rendszer teljes körű megvalósítása után naprakész információkat szolgáltat az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) jogcímeiről, a hivatalhoz benyújtott kérelmek elbírálásának állásáról, az egyes projektek előrehaladásáról, illetve az MVH által nyilvántartott regisztrációs adatokról. A rendszer használatához ügyfélkapus azonosítás szükséges, és lehetőség van arra is, hogy a gazdálkodó helyett meghatalmazottja járjon el. Az ügyfélkapus azonosítást követően a személyre szabott elektronikus felületen megjelenik az ügyfél összes, az MVH-nál indított ügye (támogatás-igénylés, kifizetés-igénylés, stb.), amelyek közül számos szűrőfeltétel és rendezési lehetőség használatával bármelyik részleteibe betekinthez. Tapasztalataink szerint az esetek jelentős hányadában az MVH és az ügyfelek közötti kapcsolattartás legnagyobb problémája a gazdálkodók adatainak pontatlansága. Ezért bír kiemelt fontossággal az ütemezés első lépése, amely szeptember közepétől elérhető a hivatal honlapján. Ennek elemei a regisztrációs azonosítók áttekintése és módosítása, az EMVA beruházási típusú támogatások egyedi adatai, illetve a hivatal összesített kimutatásai publikus felületen a beruházási típusú támogatásokról.

A második ütem 2011 végére készül el. Ennek részeit egyedi ügyek adatai képezik a nem beruházási típusú EMVA támogatásokra és az Egységes Kérelem jogcímeire vonatkozóan.

Az ügyfélszolgálati modul a hivatal által működtetett – egyéb informatikai – rendszerekkel integrált módon működik, így például lehetőséget nyújt arra, hogy a regisztrációs adatok áttekintését és elektronikus módosítását innen is elérje a rendszerbe belépett felhasználó minden további azonosítási eljárás nélkül. A hivatal munkatársai az OMÉK-on interaktív módon ismertetik a hozzáférés lehetőségeit, de emellett az MVH négy szakmai igazgatósága vezetői szintű képviselőt is biztosít az általános tájékoztatás érdekében.

Az ügyfélközpontúság és a szolgáltatói szemlélet a hivatal működésének meghatározó eleme, így nagy jelentőséget tulajdonítunk mindazon tevékenységeknek, amelyek az ügyfelek elégedettségét és annak növelését szolgálják az egyszerűbb, átláthatóbb és határidőre történő hatékony ügyintézés révén. Ezért került sor az ismertetett ügyfélszolgálati modul kifejlesztésére és ennek a

folyamatnak a része, hogy az MVH munkatársai idén először elindították a minőségi monitoringot. Az egységes kérelemkitöltés időszakában folyamatosan figyelték, hogy az igényelt parcellák hány százalékánál hajtottak végre pontosítást a visszajelzések alapján a kamarai tanácsadók és a falugazdászok. A tapasztalatok kedvezőek, számos esetben sikerült elkerülni a határidőn túli pótlással járó kellemetlenségeket.

Az ügyfelek elégedettsége mellett alapvető feladat számunkra a források maximális kihasználása, természetesen betartva és betartatva a vonatkozó jogszabályi kereteket.

Reményeink szerint az OMÉK-on való megjelenés is hozzájárul ahhoz, hogy az érintettek lássák: célunk és közös érdekünk a támogatások határidőre történő kifizetése az arra jogosult ügyfeleknek, természetesen a jogszabályi előírásoknak megfelelően. Ez az érintettek mindegyike részéről együttműködő megközelítést, felelős gondolkodást és cselekvést igényel.

Palkovics Péter MVH elnök

CÉLOK, TERVEK és programok töltik ki a VKSZI mindennapjait

Magyar Vidéki Mozaik ■ Aktuális

Részt vesz az OMÉK-on, gőzerővel működteti a tanyaprogramot, vizsgáztat, tankönyveket ad ki, koordinálja a szaktanácsadókat és segít életet lehelni az eltűnő félben lévő kistelepülésekbe a Vidékfejlesztési, Képzési és Szaktanácsadási Intézet (VKSZI). A közeljövőben pedig az új törekvéseknek köszönhetően családbarát és környezettudatos munkahelyé válik.

A vidékfejlesztés, képzés és szaktanácsadás mellett óriási munkában vagyunk idén össze a VKSZI-ben, kiemelt feladat jelenleg a tanyaprogram lebonyolítása, és a 75. Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállításon való megjelenés, hiszen a Vidékfejlesztési Minisztérium standján mi is bemutatkozunk. Többek között külön vidékfejlesztési napot tartunk a kiállítás péntekén, amikor a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat Tanácsa is megalakul.

Az intézet igen komoly szerepet kapott és vállalt a Tanyafejlesztési Programban, amely végrehajtására mindössze szűk két hónap áll rendelkezésre. A Park utcában végezzük el az adminisztrációt, ide érkeznek be a pályázatok, amelyeket a kollégák bírálnak el és a későbbiekben a helyszíni ellenőrzéseken is részt vesznek. Bízunk benne, hogy a program – lehetőségek szerint megemelt forrással – jövőre és az azt követő években is folytatódik. Amennyiben további nemzeti programok indulnak és a Minisztérium is pozitívan ítéli meg szakmai munkánkat, természetesen az új „projektekből” is részt kíván venni az intézet.

A vidékfejlesztés területén kiemelt jelentőségű az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program kommunikációs feladatainak ellátása. Ebben jelentős szerepet kap különböző rendezvények, fórumok és továbbképzések szervezése és lebonyolítása. Igen fontos ezen felül, hogy a vidékfejlesztésben a LEADER helyi akciócsoportokkal kapcsolatban folyamatos monitoring tevékenységet végzünk. Ennek eredménye reményeink szerint, hogy az akciócsoportok munkája, valamint a vidékfejlesztés megítélése is javul országos és európai szinten egyaránt.

A képzés területén az intézet évtizedes múltra visszatekintő tapasztalattal rendelkezik. Alapvetően az agrár irányú képzések értéktartó munkáját segítjük azzal, hogy tankönyveket adunk ki, vizsgatételeket készítünk, a vizsgákon pedig szakembereink látják el a felügyeletet. Az iskolai rendszerű képzéseken nagyon fontos a korszerű tudásanyag átadása, így a VKSZI megpróbálja a legújabb tudományos és szakmai ismereteket beépíteni a tankönyvekbe.

A szaktanácsadás területén országos hatáskörrel rendelkezünk, nyilvántartjuk a szaktanácsadói névjegyzéket, és működtetjük a szaktanácsadói rendszerhez kötelező képzési struktúrát. Ennek keretében tervezzük a tevékenység gazdálkodók számára történő gyorsabb és hatékonyabb elérésének és finanszírozásának elősegítését, mindezt az átalakuló rendszerben szerepet kapó

szervezetekkel szorosan együttműködve, egyidejűleg a „minőségbiztosítás” és „felelősségvállalás” erősítésével.

Ezen felül olyan területek is az intézethez tartoznak, amelyek a vidékhez kapcsolódnak és annak szerves részét képezik: ilyen a Roma Integrációs, illetve a Magyar Tanyákért Programiroda, valamint az integrált közösségi és szolgáltató teretek (IKSZT) programjának lebonyolítása is. A megújulási pályázatok segítségével újra életet lehet lehelni azokba a településekbe, amelyekben jellemzően kétezer lakosnál kevesebben élnek. Az így megvalósuló épületfelújítások újra valódi fizikai teret tudnak biztosítani a vidéken élők számára, hogy hagyományukat megőrizhessék, közösségüket egyben tarthassák. Mindezeket túl az intézet különböző

jogszabályokban meghatározott feladatokat is ellát, ezek közül a legújabb a már korábban említett tanyaprogramban való aktív közreműködés, részvétel.

Mint a fentiekből is jól látszik, a VKSZI munkája sokrétű és szer-teágazó, és ezekben a tevékenységekben a vidékfejlesztés, a képzés és a szaktanácsadás területén, mint a minisztérium háttérintézménye általános országos hatáskörrel is rendelkezik. Az intézet működése a közeljövőben leginkább a hatékonyság és szakmaiság erősítése felé mutat majd. Még idén lesznek olyan átalakítások, amelyek ezen kitűzött célokat szolgálják, alapvetően befolyásolják a szervezeti és működési struktúrát. A vidék- és területfejlesztés, az oktatás valamint a szaktanácsadás területén kézzel fogható változások zajlanak napjainkban, ezek alakításában és végrehajtásában az intézet tevékenyen részt kíván venni, az ebből adódó kihívásoknak pedig meg kíván felelni. Ezért folyamatosan együttműködünk azokkal a kormányzati és civil szervezetekkel, amelyek az újonnan létrejövő struktúrákban szerepet kérnek és vélhetően kapnak majd.

Az intézet belső működésére vonatkozóan két programot is indítunk, melyek a szervezeti és működési szabályzat változásával egy időben lépnek majd életbe. Az egyik a környezettudatosság gondolatának erősítése a mindennapi munkába a minőségirányítási rendszer mellé beépülő környezetirányítási rendszerrel. A másik, de legalább ugyanilyen fontos a családbarát munkahely kialakítása, hisz felmérések bizonyítják, hogy az „emberi tőkébe” való beruházás nemcsak a munkatársak és családjuk számára előnyös, hanem hatékonyan növeli a szervezet „versenyképességét” is.

Dr. Mezőszentgyörgy Dávid, főigazgató

SIKERÁGAZAT lehet a magyar mezőgazdaságból

Magyar Vidéki Mozaik ■ Aktuális

A magyar mezőgazdaság teljesítménye ugyan jelentősen visszaesett a rendszerváltás után, ám az ország külkereskedelmi egyenlegéhez mindig pozitívan járult hozzá az ágazat. A hazai agrikultúra hatalmas fejlődés alatt áll, hiszen az élelmiszerek stratégiai cikké váltak.

„Komoly lehetőségek vannak a hazai mezőgazdaságban, amelyek kihasználása az elmúlt két évtizedben igencsak korlátozott volt” – vélekedik Kapronczai István, az Agrárgazdasági Kutató Intézet (AKI) főigazgatója. A termőterület és a szántók arányát tekintve az Európai Unió élvonalában áll Magyarország, jó minőségű termőföldekkel rendelkezik és vizekben gazdag. A mezőgazdaság három százalékát adja a hazai bruttó nemzeti összterméknek (GDP), a teljes agrárüzletág pedig 10-12 százalékát. A rendszerváltás után drasztikusan leépült a magyar mezőgazdaság, miközben a világ agrártermelése folyamatosan nőtt. Az ágazat gazdasági teljesítményének visszaesése már a nyolcvanas években elkezdődött, amelyet a rendszerváltás felerősített. Így 1993-ra harminc százalékkal esett vissza a hazai agrártermelés. Ezután csak az ezredforduló hozott fellendülést, 2005-ben azonban ez megtört, és egy erősen instabil szintre állt be az ágazat.

Az Európai Unióhoz való 2004-es csatlakozásunk kettős hatást fejtett ki: egyrészt egy hatalmas exportpiacot nyitott meg, amely a hazai termelőket itthon is versenyre kényszerítette a többi tagállamban élő társaikkal szemben. Ennek eredményeként a kivitel és a behozatal is nőtt. A mezőgazdaság ennek ellenére minden évben hozzájárul a pozitív külkereskedelmi mérleg kialakításához, mivel 200-500 milliárd forinttal nagyobb értékben adunk el termékeket, mint veszünk. „Ezért ha az agrárium az alacsony GDP-aránya miatt nem is válhat a magyar gazdaság húzóágazatává, sikerághozat igenis lehet” – mondta Kapronczai István.

Az Európai Unió egy területen egyértelműen pozitív hatással bírt: 2004 májusa óta megháromszorozódott az agrártámogatások összege, bár az AKI főigazgatója szerint a csatlakozáskor jobban ki lehetett volna használni azokat az előnyöket, amelyek rendelkezésre álltak. Az utóbbi években hangsúlyosabbá vált a gabona és az olajos növények termesztése, ám az állattenyésztés fokozatosan visszafejlődött. Míg 1990 és 2000 között ötven-hatvan százalék között mozgott a növénytermesztés aránya a mezőgazdaság bruttó kibocsátásában, 2003 után csak egyetlen évben esett 60 százalék alá. Ebben az Európai Unió támogatási rendszere és egyes tagállamok kedvezőbb versenyfeltételei is szerepet játszanak. Amíg például a holland sertésenyésztők kilogrammonként átlag 2,75 kilogrammos takarmány-felhasználással és három százalékos elhullással számolhatnak, magyar tenyésztőitársaik 3,7 kilogrammal és hét százalékkal. A kilátásokat ráadásul az is rontja, hogy 2013-ra fokozatosan le kell építeni a nemzeti kiegészítő, úgynevezett „top up” támogatásokat, ezért más módon kell megoldani az állattartók támogatását. Erre van lehetőség már a jelenlegi és várhatóan a 2014-től kezdődő új uniós költségvetési időszakban is, a kormány pedig megtette az első lépéseket, hogy segítsen.

A zöldség- és gyümölcstermesztőknek a közelmúltban problémákkal kellett szembenéznie. „Az E. coli-ügy letörte az árakat, ami több száz vagy ezer családnak nagyon-nagyon megnehezítette

az idei évet” – mondta Kapronczai István. Az Európai Unió azonban kárenyhítést nyújtott a gazdáknak, hazánk pedig megkapta a teljes igényelt összeget, amelyet október 15-éig kell kifizetni. Ugyanakkor a magyar mezőgazdaság egésze számára jó hír, hogy – az olajjal párhuzamosan – az élelmiszerek árak is meredeken emelkednek a világpiacra. „Az élelmiszerek stratégiai cikké váltak” – fogalmazott Kapronczai István. Véleménye szerint közép- és hosszútávon a világpiacra további élelmiszerár drágulás is elképzelhető. Idén ráadásul „jó átlagos” termést hozott a búza és – valószínűleg – a kukorica is. „Akinek az értékesítésnél volt és lesz lehetősége kivárni az őszi időszakot, ebben az ágazatban várhatóan tisztességes eredményt tud elérni” – mondta el a szakember.

Márton Balázs

A NEMZETI Tanyafejlesztési Program – 2011

Magyar Vidéki Mozaik ■ Tárgyaló

Bár évtizedek óta esedékes lett volna, a tanyás térségek és tanyán élők helyzetének javítása eddig forráshiány miatt elmaradt. A Nemzeti Tanyafejlesztési Program meghirdetésével idén a Vidékfejlesztési Minisztérium csaknem egymilliárd forintot fordít a tanyavilág megmentésére, az emberhez méltó körülmények megteremtésére.

Hazánkban a tanyás térségek, illetve a tanyákon élők, gazdálkodók helyzetének javítása évtizedek óta sürgetett, de forráshiány miatt folyton halogatott célkitűzés volt. A Vidékfejlesztési Minisztérium idén első alkalommal, kizárólag nemzeti forrásból indította útjára azt az általa kidolgozott tanyafejlesztési programot, amely a hazai tanyarendszer korszerű megújítását, a hagyományos tanyasi gazdálkodási forma megerősítését, a tanyás térségekben élők életkörülményeinek javítását, a hosszú távú tanyafejlesztés beindításához szükséges alapok megteremtését célozza. A program a magyar tanyavilág fennmaradását, értékeinek megőrzését, a tanyák revitalizációját és fejlesztését támogatja, egyben visszaállítja a tanyasi emberek munkájának becsületét.

A modernizáció csak kis mértékben érte el a tanyavilágot, nemzedékek sora nőtt fel és él itt - jelenleg is - helyenként méltatlan körülmények között. Manapság számukra a hétköznapi élet alapvető szükségletei is jobbra elérhetetlenek. Mindennek ellenére a tanyán élők nem másodrendű honpolgárok, őket is ugyanazok az alapvető jogok illetik meg, mint a faluban vagy a városban élőket. Napjainkban közvetlenül mintegy 300 ezer tanyán élő honfitársunk, közvetve pedig mindannyiunk közös érdeke, hogy a tanyai életvitel hátrányait csökkentjük, a tanyarendszer elsoványodását megállítsuk, konkrét intézkedésekkel pedig a tanyavilág, és a vidék harmonikus fejlesztésének lehetőségét elősegítsük.

Idén a tanyafejlesztési program két célterületének összesen 930 millió forintos pályázati kerete hét megye ötven kistérségének azon 206 alföldi tanyás településén vehető igénybe, ahol az Országos Területfejlesztési Konceptió tanyás térségek besorolása szerint legalább két százalék és legalább kétszáz fő a külterületi népesség aránya.

A tanyák, valamint az alföldi tanyás térségek, települések fejlesztése keretében a tanyai termékek piacra jutásának elősegítésére, rossz állapotú külterületi földútjainak karbantartását biztosító gépek, eszközök beszerzésére, a villany nélküli tanyák energiaellátását biztosító fejlesztésekre, tanyai kutak vízminőség vizsgálatának elvégzésére, tanyagondnoki szolgálatok fejlesztésére, valamint térségi tanyafejlesztési programok kidolgozására lehet pályázni.

A tanyagazdaságok megújítása céljából mezőgazdasági tevékenységet folytató őstermelők, egyéni vállalkozók és családi gazdálkodók a következő fejlesztésekre igényelhetnek támogatást: tanyai lakóépület és gazdálkodási célú épületek rekonstrukciója, építése; gazdálkodási

gépek, eszközök beszerzése; karám, kerítés létesítése; vetőmag és gyümölcsfa-csemete vásárlása; állatállomány kialakítása, bővítése; tanyagazdaságok megújuló energiával történő energetikai megújítása; egészséges ivóvíz beszerzéséhez szükséges létesítmények kialakítása, valamint természetközeli, egyedi szennyvízkezelés és elhelyezés.

A tanyák igazodnak természetföldrajzi adottságainkhoz, az itt élő generációk nemzedékről nemzedékre adják át hazai természeti-tenyésztési hagyományainkat, a gazdálkodásban megszerzett és felhalmozott tudásanyagot, őrzik tájfajtainkat és őshonos állatfajtainkat, ezzel a biodiverzitás gazdagságát, hozzájárulnak a magyar táj fenntartható használatához és a heterogén termelési kultúra megmaradásához.

Tanyás vidékeink a fenntartható fejlődés, az integrált, komplex vidékfejlesztés és a multifunkcionális mezőgazdaság Európában kialakult fejlesztési modelljének mintapéldái lehetnek. Megfelelő fejlesztésekkel ma minden esély megvan arra, hogy a tanyarendszer korszerű formában megújuljon. A XXI. század elején tanyás térségeinkben is joggal várható el a kor igényeinek megfelelő, emberhez méltó körülmények megteremtése. A nemzeti tanyaprogram ezt hivatott szolgálni, illetve forrásokkal is segíteni.

Kis Zoltán osztályvezető (VM Vidékfejlesztési Főosztály)

A VM VKSZI az agrárszakképzés szolgálatában

Magyar Vidéki Mozaik ■ Tárgyaló

Folyamatosan bővülő külföldi gyakorlati lehetőségek, farmgyakorlat nyolc országban, versenyek, vizsgaanyagok, szakmai tanulmányutak, tankönyvkiadás – a Vidékfejlesztési, Képzési és Szaktanácsadási Intézet egyre nagyobb szeletét fedi le az agrárszakképzésnek. Csaknem húsz éve működik a Vidékfejlesztési Minisztérium háttérintézeteként.

A jogelődök után már csaknem két évtizede látja el az alsó- és középfokú agrárszakképzéssel kapcsolatos feladatokat a VM Vidékfejlesztési, Képzési és Szaktanácsadási Intézet (VM VKSZI) a vidékfejlesztési tárca háttérintézményeként. Egyik fő tevékenységként a VM VKSZI készíti el a 212 államilag elismert szakképesítés szakmai vizsgáinak írásbeli, interaktív és szóbeli vizsgateteit, amelyeket el is juttat a vizsgaszervezőkhöz. A 2010/2011. tanév év végi vizsgáira 53féle modulhoz 9512, a felnőttképzésben 2010-ben 39féle modulhoz 5817, valamint 2011 első félévében 36féle modulhoz 5013 írásbeli vizsgatételt adott ki. Összeállított további 560 szóbeli vizsgafeladatsort, amely az intézet honlapjáról letölthető.

Tankönyvkiadóként már 361féle tankönyvet állított elő, ezekből legutóbb, 2010-ben 61555-öt, 2011 első félévében 3486-ot értékesített. A könyvek az elmúlt években mind tartalmilag, mind formailag megújultak, több színes ábrát, képet tartalmaznak, a változó szakmai tartalomról pedig elektronikus mellékletek készültek. Az agrárszakképzésben oktatók munkáját interaktív kiegészítők, valamint a gyakorlati képzésben is jól használható rövidfilmek segítik. Az intézmény a székhelyén is felkészült a tankönyvek és az elektronikus oktatási segédletek iránt érdeklődők fogadására, őket egy minden igényt kielégítő tankönyvkiállító terem várja.

A VM VKSZI fontos feladatai közé tartozik az agráriummal összefüggő szakmai tanulmányi és egyéb versenyek szervezése,

amelyeket a képzésben részt vevő diákok számára hirdetnek meg. A 2009/2010-es tanévben mintegy ötszáz tanuló vett részt ilyen versenyen, közülük 156-an részben, vagy teljesen mentesültek a szakmai vizsga letétele alól, 59 induló pedig a felsőoktatási felvételi pontszámát növelte elért eredményével. Nagy sikere volt a hagyományos élelmiszerek készítéséhez, a vidékfejlesztéshez kapcsolódó, valamint a megszerzendő szakmák speciális ismereteit bemutató sokszínű vetélkedőknek. Pályázatok útján folyamatosan bővülnek a külföldi gyakorlati lehetőségek. Az európai kapcsolattartásban kiemelt partner az agrár-szakképző iskolákat tömörítő EUROPEA INTERNACIONAL szervezete. Fontos feladat a magyarországi agrár-szakképző

iskolák nemzetközi kapcsolatainak segítése is. A végzett hallgatókat sem „hagyja magára” az intézet, amely közreműködésével jelenleg nyolc ország – Amerikai Egyesült Államok, Dánia, Egyesült Királyság, Franciaország, Hollandia, Németország, Svájc és Svédország – 12 partnerszervezete kínál farmgyakorlati programokat az agrár (felső- vagy középfokú) végzettséggel rendelkező fiataloknak. De nemcsak a diákok, hallgatók igényeire figyel az intézet, a szaktanárok és a szakmai vizsgálóknak számára is évről-évre szerveznek továbbképzéseket. Ezeneken évente átlagban ezer szakember vesz részt, ők tájékoztatást kapnak az oktatáspolitikai és szakmai aktualitásokról, és jogszabályi változásokról egyaránt. Pedagógiai szaktanácsadók, szakreferensek segítik az agrárszakképzéssel foglalkozó (tisztá- vagy vegyes profilú) 167 szakképző intézmény, valamint 34 felnőttképző szervezet oktatási tevékenységét. Iskolai rendszerben szakmai tudásszint-felméréseket végeznek évente több száz diák bevonásával.

Az intézet 2008-tól szakmai vizsgaközpont szerepét is betölti az agrárszakképzésben. A vizsgák szabályos, pontos lebonyolítását jól jellemzi, hogy évről-évre több felnőttképző szervezet veszi igénybe ezt a szolgáltatást. Tevékenységének fontosságát a megszerzett szakképesítések nagy száma is egyértelműen mutatja.

Wayda Mariann képzési igazgató, főtanácsos

INTEGRÁLT fejlesztéspolitikára van szükség

Magyar Vidéki Mozaik ■ Tárgyaló

A terület- és vidékfejlesztési politika törekvései ellenére a hátrányos helyzetű térségek lemaradása növekedett az elmúlt másfél évtizedben. Ennek egyik fő oka az értelmes és konstruktív együttműködés hiánya – mondta lapunknak Jávor Károly, vidékfejlesztési szakértő.

A harmonikus területi fejlődésnek és a leszakadó térségek felzárkóztatásának alapfeltételei közé tartozik egy átfogó Nemzeti Fejlesztési Stratégia és az ennek megvalósítására irányuló, összehangolt, egymást kiegészítő szakpolitikák nyugvó terület- és vidékfejlesztés – vallja Jávor Károly vidékfejlesztési szakértő. Úgy véli, Magyarországon az elmúlt másfél évtizedben ez az összefogás hiányzott a fejlesztéspolitikából, és a térségi folyamatok tanúsága szerint a megvalósítás nem a meghirdetett célok irányába halad.

Az Európai Unió következő költségvetési ciklusának kezdetéig újra kell gondolni a teljes fejlesztéspolitikát, benne a terület- és vidékpolitikát. Külön figyelmet igényel a fejlesztési elképzelések egymáshoz való viszonya, a megvalósítás során pedig a projektek várható egymásra gyakorolt hatása. „Ez adta a motivációt, hogy ötletünkhöz – amelyet Sári Lászlóval, a Dél-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség fejlesztési igazgatójával elkezdtünk kidolgozni –, támogató partnert keressünk. V. Németh Zsolt, vidékfejlesztésért felelős államtitkár felkarolta és munkatársai közreműködésével sinre tette alulról jövő kezdeményezésünket” – mondta a szakember.

Egy előkészítő egyeztetésen végül megszületett a javaslat a szakterületek közötti együttműködésről, amelynek kereteit a Nemzeti Fejlesztéspolitikai Fórum (NFF) rendezvénysorozat adja. Jávor Károly összegezte: „Ennek a szakmai döntés-előkészítő műhelymunkának a lényege és célja, hogy a fejlesztéspolitikában érvényesüljön az ésszerű integráció a teljes keresztmetszetben: előkészítés, tervezés, szakpolitikák, jogi és pénzügyi környezet és a végrehajtás intézményrendszere. Egy ilyen struktúrában kidolgozott és véghezvitt fejlesztési stratégia már valódi térségfejlesztési hatást eredményezhet, hatékony lehet nemzeti és helyi szinten egyaránt”.

Az NFF indító konferenciáját a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat (MNVH) 2011 júniusában, Lajosmizsén rendezte meg, amelyen részt vett V. Németh Zsolt, Csatári Bálint, az MNVH elnöke és Nyikos Györgyi, a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium fejlesztési ügyekért felelős helyettes államtitkára is. A lajosmizsei rendezvény nyitóállomása volt egy olyan konferenciasorozatnak, amelynek eredményeként közelebb kerülnek egymáshoz, és partnerség alakul ki a különböző fejlesztési struktúrák között.

A magyar projektfejlesztés útjába leginkább az utófinanszírozás gördít akadályokat. „Hazánkban a támogatási források jelentős részének elosztásakor a „holtteher-hatás” érvényesül, azaz olyan fejlesztések is támogatást kapnak, amelyek önerőből is megva-

lósulnának, hiszen a pályázó tőkeerős, hitelképes és nem veszi igénybe a maximális támogatást. Más szóval ez azt is jelenti, hogy Magyarországon azok nyerik meg a kiírások többségét, akiknek nincs is rá szükségük. Azok pedig, akik valóban rászorulnak – mert egyébként esélyük sincs a beruházásra –, akik miatt a harang szól, nem, vagy alig jutnak anyagi segítséghez” – vélekedett Jávor Károly.

Ahhoz, hogy olyan jó projektek szülessenek, amelyek valóban vidékfejlesztő hatással rendelkeznek, időben el kell érni a potenciális pályázókat a megfelelő tájékoztatással és információval. Olyan feltételeket kell teremteni, amelyek azokat hozzák helyzetbe, akik valóban támogatásra szorulnak, és akik a tényleges helyi szükségek és problémák megoldása érdekében kívánnak dolgozni. Ennek fényében elengedhetetlen, hogy a fejlesztéspolitika intézményrendszerének végpontjain felkészült szakemberekkel találkozzon a pályázó. Ma az államigazgatásban már látszik a törekvés az úgynevezett „egyablakos ügyintézésre”. Megjegyezte: „Erre kell törekednünk a fejlesztéspolitika intézményrendszerében is, mert jelenleg, ha egy óvatlan pályázójelölt betéved a támogatási rendszerbe, akkor egy vidám dzsungelben találja magát.”

A szakértő befejezésül elmondta: „2014-ig csodát már nem tehetünk, de megvan rá az esélyünk, hogy a 2014-től 2020-ig terjedő költségvetési időszakra sikerüljön összehangolni a szakpolitikákat. Ha megvalósulnak azok a szándékok, amelyeket a Nemzeti Fejlesztéspolitikai Fórum munkája során kívánunk döntési helyzetbe hozni, akkor van esély arra is, hogy a jövőben a vidéki életforma vonzó alternatívaként jelenhessen meg a magyar lakosság szemében.”

Markovics Réka

MNVH – a magyar vidék és „hálózata”

Magyar Vidéki Mozaik ■ Tárgyaló

Hazánkban mindig is fontos szerepe volt a vidéknek. Ha felértékelődött, javult az eltartó- és az élelmi-szerellátó képessége, így az ország sorsa is kedvezően alakult. Ha háttérbe szorult, ha lenézték, akkor az mindig jelentős és mérhető nemzetgazdasági károkkal járt együtt.

Magyarországon jellemző, hogy évtizedek óta feloldhatatlan ellentét feszül az úgynevezett népiek és az urbánusok között. Ez a város és a vidék életminőség- és értékkülönbségeiből adódik, ám ez az ellentét más nemzeteknél szinte ismeretlen. Elmondhatatlanul súlyosak ezeknek a véget nem érő és jórészt terméketlen vitáknak a vidékre ható kedvezőtlen következményei. A vidék ellentmondásos megítélésében ez igen fontos szerepet játszik. Ma egyrészt egyet jelent az elmaradottsággal, a műveletlenséggel, az etnikai gettóval, a földet parlagon hagyók lustaságával, a kiszolgáltatottsággal. Másrészt a termőföld és mezőgazdaságunk természeti adottságai jelentik az egyik legjelentősebb erőforrásunkat, hiszen olyan kiváló minőségű élelmiszerek előállítására vagyunk képesek, amelyek joggal részei nemzeti büszkeségünknek. A magyar tájak egyedisége, értékei, kulturális hagyományai alapján nem véletlenül lettek egyes vidékeink a világörökség részei.

Részben a fentiekből kiindulva, az Európai Unió közös agrárpolitikájához kapcsolódó közösségi rendelet alapján kellett minden tagországban, így hazánkban is létrehozni a Magyar Nemzeti Vidék Hálózatot (MNVH). A szervezet első időszakát Glatz Ferenc akadémikus elnöklése mellett a „Párbeszéd a vidékért” szellemi-szakmai összefogás határozta meg. Ebben az időben számos országos fórumot tartottak, kiváló kiadványokat jelentettek meg. Majd 2010 végén az új vidékfejlesztési miniszteri rendelet alakította át a szervezetet. Egy szűkebb körű, operatív munkát is végző

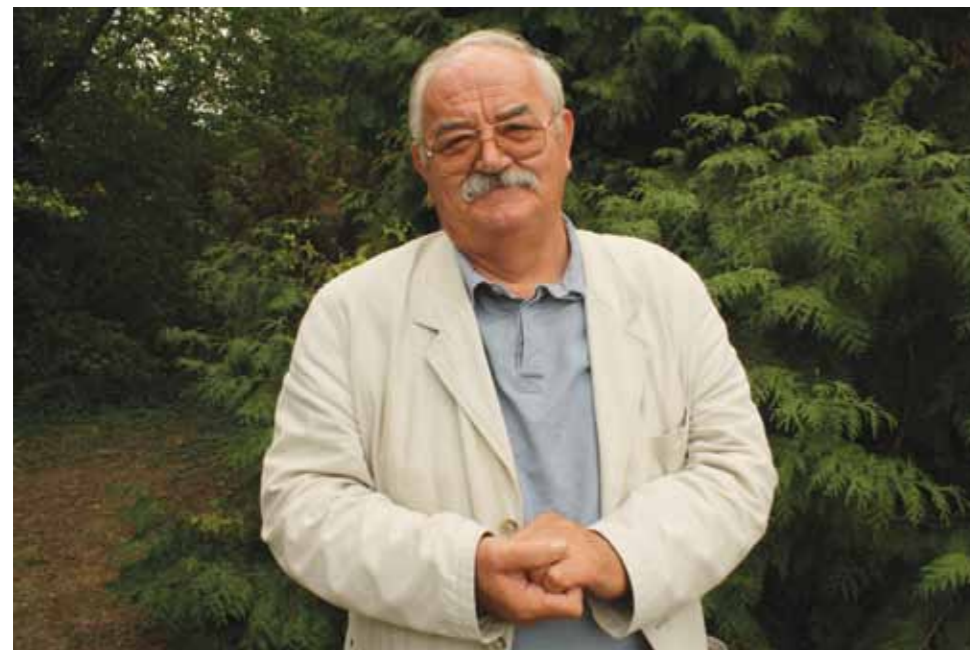
Elnökség alakult. A tagok már az első ülésen megfogalmazták küldetésüket: folyamatosan figyelemmel kísérik az évente aktualizált cselekvési terv végrehajtását, a magyar vidék helyzetének jobbítását, felzárkóztatását célzó programok szakmai és civil támogatásának elősegítését és biztosítását. Ehhez kapcsolódva az MNVH Elnöksége kitétetten fontos feladatának tekinti a vidéki tájakat felelősen használók, gazdálkodók, települési és más helyi társadalmi csoportok, szakmai és civil szervezetek közötti érdemi párbeszéd, valamint a vidékeink megújításáért való közös cselekvés legkülönbözőbb formáinak a kialakítását.

Az Elnökség célul tűzte ki továbbá, hogy közreműködik a modern, integrált szemléletű magyar vidéktervezés és -fejlesztés szellemi megalapozásában is egy közösen elfogadott vidékfejlesztési tudáskészlet fokozatos megalkotásával és alkalmazásával. Emellett igyekszik aktivizálni, összefogni és szervezni az MNVH regisztrált tagjainak szakmai tevékenységét, lehetőséget teremtve érlelő vitákra, közös vidékfejlesztési programok megfogalmazására, a hálózat szervezetének fokozatos kiépítésére.

Az MNVH újjáalakuló szakmai tagozatai átfogják majd és lehetőségeik szerint támogatják azokat a tevékenységeket, amelyek hozzájárulhatnak a magyar vidéki társadalom és közösségei megújulásához, fejlődéséhez. A vidéki hálózat folyamatos, színvonalas információáramlást is biztosít a magyar vidék helyzetéről, és a saját tevékenységéről.

Ha rövidesen megalakul az MNVH Tanácsa, akkor sok száz, vagy akár ezer vidéki „terepen dogozó szakember” együttműködése révén minden adott lesz ahhoz, hogy a következő évben kiteljesedjen a hálózat tevékenysége. Nagy számban támogatnak majd vidékfejlesztési projektötleket, szerveznek tanácskozásokat és képzéseket, segítenek kisebb kutatásokat. Mindezt részben azért, hogy a vidék helyzete és társadalmi megítélése javuljon. A modernizálódó társadalom hálózatszerű megszervezése sokat segíthet. Ha ezt a megoldást szakmánként és vidékenként személyes találkozások követik és a közösségek is erősödnek, akkor az MNVH betöltheti majd hivatását tájaink, vizeink, mezőgazdaságunk és vidéki társadalmaink megújításában.

Dr. Csatári Bálint, a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat elnöke

SZOROSABB kapcsolat termelő és vásárló között a Helyi Termék Piacon

Magyar Vidéki Mozaik ■ Jó gyakorlatok

Megnyílt a főváros első, kizárólag magyar termékeket árusító piaca a kőbánya-kispesti Liget téren. Huszonhárom termelő kezdte meg az értékesítést, ám mintegy negyven eladónak jut hely majd a területen. Az eladók a Magyar Piac Szövetkezet tagjai.

Helyi Termék Piacot létesített a Magyar Piac Szövetkezet Budapesten, a X. kerületi Liget téren, egy egykori MÁV raktárépületben. Az augusztus utolsó napján megnyílt eladóteret Konrád Istvánné, a Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége Gazda Asszony Tagozatának elnöke „hozta tető alá” vállalkozói közreműködésével. Induláskor 23 termelő nyitotta meg üzletét a piacon, ám standokkal együtt mintegy negyven elárúsítóhely kialakítására van lehetőség. Az épület kétszáz négyzetméteres, de van egy udvara is, amit az üzemeltetők szintén igénybe szeretnének venni, hogy még több vidéki termelő értékesíthesse itt.

Szinte minden kapható a piacon: hal, baromfi, szürkemarha hús, sajt, füstölt áru, virág, zöldség-gyümölcs, savanyúság, pékáru, tojás, de még egy szatócsobolt-nak is jutott hely. Már a megnyitás napján tlongtak a környékből érkezett vásárlók. Többen hangoztatták: már nagy szükség volt egy piacra, hiszen Kőbánya-Kispesten nyolc éve szüntették meg az utolsó hasonló kezdeményezést.

„A helyi önkormányzat minden támogatást megadott a megvalósításhoz. Három hónapja kezdtük az ingatlan belső felújítását, az üzlethelyiségek kialakítását. Először csak az egyik oldalra terveztük a boltokat, de akkora volt az érdeklődés, hogy a másik falat is beépítettük. A következő lépés pedig az udvar kihasználása lesz” – magyarázta lapunknak a kezdeteket Konrád Istvánné.

Az üzletek cégtáblája a régi idők hangulatát idézi, azokat Gábor József grafikus tervezte és festette múlt századi stílusban egytől-egyig. „Laci bácsi zöldségese” például Kőbánya egykori híres kereskedőjének állít emléket. „Bízunk benne, hogy egy olyan kezdeményezést indítottunk, ami már nagyon hiányzott Kőbányán. A korábbi piac is nagy forgalommal dolgozott egészen addig, amíg meg nem szüntették” – mondta Enisz László piacfelügyelő.

Joggal tehetjük fel a kérdést, hogy milyen jövő előtt áll ez a kizárólag magyar gazdák által termelt és feldolgozott termékeket értékesítő piac, hiszen a szociális bolthálózat nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. De látva Konrád Istvánné elszántságát, talpraesettségét és hozzáértését, fel sem merül a kétely az emberben.

„A Gazda Asszony Tagozat elnökeként részt vettem a szociális bolthálózat kiépítésében, így a „gyerekbetegségeket” is ismerem: kevés üzlet volt, megváltoztak a vásárlói szokások, a multinacionális cégek árúbőségével a kis üzletek nem tudnak versenyezni. Nem volt logisztikánk, nem tudtuk a terméket szállítani, és ezért kezdtem bele egy piac megvalósításába olyan helyen, ahol erre tényleg igény van. A gazdák az általuk megtermelt és előállított terméket a piacon értékesítve visszahozták a régi jó szokásokat. Kulturált körülmények között árulhatnak, és közvetlen kapcsolat alakulhat ki vevő és eladó között” – fejtette ki a tagozat vezetője. A termelők bruttó hatvan ezer forintot, valamint rezsit fizetnek havonta egy üzlethelyiségért. Az üzemeltető liftreklámokkal, televíziós hirdetésekkel, szórólappal és helyi újságok segítségével népszerűsíti a kezdeményezést. A vásárlókat hétről hétre új akciókkal várják a gazdák, a hirdetésekben kuponokat találnak. Minden termelő nagy reményt fűz a kezdeményezés sikeréhez. A piac munkahelyeket is teremt, az önkormányzat közreműködésével több szakképzett eladó jut lehetőséghez, míg mások karbantartóként és takarítóként helyezkedhetnek el. Az alapítók most néhány hetet várnak, és ha már látszik a siker, további kerületekben is feltérképezik az igényeket.

Szeredi Helga

ÚJJÁÉLED a magyartarka tenyésztése

Magyar Vidéki Mozaik ■ Jó gyakorlatok

A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete a hazánkban kialakult szarvasmarhafajta fenntartását, genetikai színvonalának fejlesztését és népszerűsítését tekinti céljának. Számtalan módon igyekeznek visszaállítani az egykori magas színvonalú tenyésztést, eredményeik pedig magukért beszélnek.

A magyartarka az 1800-as években jelent meg először, a nyugatról behozott szimentáli és hegyitarka fajták bikáival keresztezve a hazai tehénállományt. Két hasznosítási típusa létezik: a kifejezetten hús- és a kettős hasznosítású (azaz tejéért is tartott) változat. „Egyik legjobb tulajdonsága, hogy intenzíven növekszik, egyes esetekben és időszakokban akár napi két kilogrammnál is többet gyarapodhat a súlya” – árulja el Rácz Károly, a Magyartarka Tenyésztők Egyesületének elnöke. A húsa nagyon jó minőségű, a fajta hordozza a márványozottság génjét, azaz az izomrostok közé finom zsírszövet épül be, így vitaminokban és iznyanyagokban gazdagabb, ételtanilag kedvezőbb zsírsav-összetételű húst termel.

A múlt század elején világszínvonalú marhatenyésztés folyt Magyarországon. Tejtermelésben voltak világrekorder teheneink. Azóta sok viszontagságon esett át a magyar állattenyésztés, ám az állatszeretet, a szaktudás, a termékeny magyar föld és takarmánya megmaradt. Az 1989-ben alapított egyesület is erre a bázisra építve igyekszik a fajta megkopott fényét visszaállítani. Mára 1500 tagjuk van, akik összesen csaknem harmincezer tehenet tartanak – ez nagyjából a magyartarka állomány fele.

Az egykori jáki termelőszövetkezet majorja most az egyesület telephelyén ad otthont, ahol tenyészbikákat tartanak. Ezeket Rácz Károly és a szervezet szakemberei, valamint a legkiválóbb tenyészetek vezetői közös összefogással hozták létre, felhasználva tenyésztői tudásukat, tapasztalatukat. A tenyészbikák anyái az országban fellelhető legkiválóbb tehének, amelyeket a világ élvonalába tartozó hazai és külföldi bikákkal párosítottak. Az ebből született kiváló tenyészállatokat az egyesület a telephelyén saját teljesítmény vizsgálatnak veti alá, majd a legjobb eredményt elért bikák spermát termelnek, és indulhatnak ivadékvizsgálatban. A tenyészvizsgálatok az ivadékaik termelési eredményei, külleme és fitness tulajdonságai alapján értékelik. Rácz Károly elmondta, hogy ilyen szervezett és sokrétű értékelése egyetlen magyar állatfajtának sincs az országban, hústenyésztéket például az összes marhafajta közül csak a magyartarkának számolnak hazánkban. Az egyesület határon túli kapcsolatokkal is rendelkezik, valamint hazai cégekkel és felsőoktatási intézményekkel is együttműködik. Jó példa erre az inszeminátor képzés, amely a Kaposvári Egyetemen indult. A szervezet a tagoknak nyolcvanezer forint támogatást fizet a tandíjból, mivel ez közvetett hasznot hajt, a mesterséges termékenyítéssel ugyanis a tenyésztésben lényegesen jobb eredményeket lehet elérni. Sikerük abban rejlik, hogy a spermaértékesítés bevételeit újra a tenyésztésbe fektetik be a minél magasabb tenyészértékek elérése érdekében. Az eredmények kézzelfoghatóak: az utóbbi években a 16 ezer bikát számláló nemzetközi Interbull listára tejmennyiség, örökítő képesség és hústenyészérték alapján is került be magyar bika az első ötvenbe. Rácz Károly családjával maga is gazdálkodik: magyartarkák mellett sertéseket tenyésztenek, valamint egyéb állatokat is tar-

tanak, takarmányt természetnek, lánya pedig a sajt készítésbe is belefogott. A család készül az ideai OMÉK-ra is, két tehenét és egy magyar nagyfehér kansüldőjét viszi a kiállításra.

Az egyesület tagjai révén összesen mintegy 20-25 egyed mutathatja be ezt a hazai fajtát a nagyközönségnek, amely ugyan „csak” másfél évszázada van jelen az ország legelőin, ám Rácz Károly szerint jogosan nemzeti kincs, hiszen „benne van a magyar rög, a magyar emberek munkája”.

A tagok büszkék a szervezet sikeres tevékenységére, és arra, hogy ezt a szép hazai fajtát tenyésztik. Az is elégedettségre ad okot, hogy hazánkban egyedülálló módon a tenyészvizsgák, valamint a szaporító anyag a saját tulajdonukban van, vagyis a mindenkori magyartarka tenyésztők saját jövőjük Kovácsai. Biznak abban, hogy a magyar fogyasztók szívesen fogyasztják a fajta kiváló termékeit.

Márton Balázs

JUHOKAT tenyészt a tanyán a fülöpházai gazda

Magyar Vidéki Mozaik ■ Jó gyakorlatok

Csaknem száz hektár földön, s 330 birkával gazdálkodik Fülöpházán Szabó Csaba juhtenyésztő. Landschaf merinóinak vérvonala az egész országot lefedi, ha frissíteni akar, külföldről kell hoznia kóst vagy jerkét. Elhivatottságáért tavaly megkapta a „2010. Év Tenyésztője” díjat. Nyolc éves kora óta foglalkozik birkákkal.

Azt mondják, az igazi juhtenyésztő már gyermekkorban beleszerelmesedik ezekben a puha, jámbor, párosujjú patásokba. Ez történt Szabó Csabával, a Bács-Kiskun megyei Fülöpháza egyik tanyatulajdonosával is. Hét-nyolc éves korában kapta szüleitől az első birkáját, azóta foglalkozik a tenyésztésükkel. Első bányájának leszármazottai szent és sérthetetlenek állatok, azokat nem adja el, nem találja fel vacsorára. Ma már mintegy 330 birka büszke tulajdonosa, mondhatni az elsőszámú tenyésztő az országban a landschaf merinó fajtával. Ha vérvonalat akar frissíteni, külföldről kell állatot vásárolnia, mert a hazai tenyésztők az ő juhait és azok leszármazottait tenyésztik tovább. Állatállománya ezekben a hetekben bővült, ottjártunkkor számos kisbárány szaladgált a nyájban.

Szabó Csaba tavaly elnyerte a „2010. Év Tenyésztője” díjat, amelyet tizenhatodik alkalommal adott át a Magyar Juh- és Kecskatenyésztő Szövetség Elnöksége az arra érdemes birkatenyésztőknek. Landschaf merinó fajtájával győzött. A kitüntetett a vándordíj mellett oklevelet és egy kosfejjel díszített arany pecsétgyűrűt kapott. Az elismerést az ideai, 75. Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállításon (OMÉK) adja át a következő díjazottnak. A legutóbbi, hat évvel ezelőtt megrendezett 74. OMÉK-ról is hozott el díjat, akkor a legszebb jerke – anyajuh – kitüntetést kapta meg, de munkásságát még számos díjjal jutalmazták az elmúlt években.

Jelenleg 94 hektáron gazdálkodik – ebből 14 saját, 80 bérelmény –, földjeit legelőként használja, illetve takarmányt természet rajtuk a birkáknak. Szakmáját tekintve szakács, néhány évig főzött is külföldön, főleg birkaételekre specializálódott. Elmondása szerint mintegy négyszáz féle módon lehet elkészíteni a birkahúst, és ha a magyar szabályozás engedné, profilját ebbe az irányba is bővítené. Tanyáján korábban kedvtelésből néhány lovat is tartott, mert érdekli a fogathajtás.

A hónap elején elindult Tanyafejlesztési Programban ő is pályázik. A vérvonal frissítéshez egy tenyészkoszt szeretne vásárolni Németországból, ám ezt csak a támogatás segítségével tudja megtenni, mert egy jobb minőségű állat ára egymillió forint körül van. A kos mellett pedig egy önitató és önetető beszerzését is tervezi, mivel egyedül gondoskodik az állatokról, s a fejlesztés nagyban megkönnyítené a mun-

káját. „Jó ötlet a tanyaprogram, kis lépésnek tűnik, de mégis nagy. Végre minket, a tanyavilágban élőket is észrevettek. Mi is adót fizetünk, és támogatásokkal még több adót tudnánk fizetni. Ez a gazdáknak nem ingyen pénzt jelent, vissza is fizetjük: ha eredményesen tudunk gazdálkodni, több adót tudunk fizetni” – vélekedik a Tanyafejlesztési Programról Szabó Csaba. Tanyatulajdonos ismerősei is hasonló véleményen vannak, és szintén pályáznak támogatásra.

Az állatai iránt érzett szeretete tartja Szabó Csabát a birkatenyésztés mellett. Kérdésünkre, kiszámolta-e akár egyszer is, hogy egy birka a születése napjától az eladásig mennyi befektetett pénzébe és energiájába kerül, nemleges választ kaptuk. „Ha kiszámolnám, biztos azonnal abbahagynám a juhtenyésztést” – mondta határozottan.

Tervekből nincs hiány, rengeteg elképzelése van a juhtenyésztőnek arra, hogyan tudna eredményesebben megélni a birkatartásból. Gondolkodott már házi vágóhíd létesítésén, előre pácolt birkahús értékesítésén, de a jelenleg érvényes szabályozások ezt még nem teszik lehetővé.

Szabó Csaba az ideai OMÉK-on is kint lesz néhány állattal, őket már el is különítette a többiekétől, hogy felkészítse az expóra. El kell érniük versenysúlyukat, szőrüket ki kell tisztítani. A munkát megnehezíti a hetek óta tartó meleg, de a vérbeli birkatenyésztő előtt nincs akadály.

Szeredi Helga

TERJED a nemrég még egzotikus technológia

Magyar Vidéki Mozaik ■ Jó gyakorlatok

A mezőgazdaság fejlődésének ütemét jelzi, hogy a 2005-ös Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás (OMÉK) egyik díjnyertes újdonsága mára már lassan szériatartozékká válik a forgalmazó szerint. De nem csak a termék, a vállalkozás is tovább fejlődött.

A legutóbbi, 2005-ös OMÉK mezőgazdasági gépészet kategóriájában az Axiál Kft. nyerte el az ágazati nagydíjat. Az 1991-ben szerény méretekkel induló vállalkozás addigra már jelentős forgalmat bonyolított le mezőgazdasági gépek értékesítésével, a kiállításon pedig egy akkor újdonságnak számító automatairányítási rendszerrel arattak sikert. Az egyik traktorgyártó által kifejlesztett „robotpilóta” képes volt arra, hogy „megjegyezze” azt az útvonalat, amelyen a munkagép először végigment, ezután pedig már magától képes volt vele párhuzamosan bármilyen megadott távolságra úgy haladni, hogy a vezetőnek hozzá se kelljen érnie a kormányhoz. A rendszer tehát kényelmesebbé tette a munkát, a traktorkezelő könnyebben tudott a munkagépekre vagy a művelő eszközökre figyelni, ráadásul a szántás hatékonyságát sem átfedések, sem meg nem művelt sávok nem rontották.

Azóta sokat eladtak ebből a termékből, árulta el Pintér Zsolt, a cég ügyvezetője. Az akkor még első generációs rendszer is rengeteget változott, finomodott, ráadásul a többi traktorgyártó is felzárkózott. Sőt, gyakran már fejlettebb technológiával rendelkeznek, így a verseny is nagyobb köztük, ami az árakra is hat.

„Sokan azt gondolják, hogy csak a nagy gazdaságoknak éri meg, de mindegyiknek lehetőséget nyújt a továbbfejlődésre” – mondta az ügyvezető a termékről. Természetesen a használatához szükség van megfelelő képzettségre, de egyre több kis- és középgazdaság él a termelékenységet növelő rendszerrel – a gazdasági válság ráadásul a hatékonysága miatt éppen növelte iránta a keresletet. „Mindenképpen azt gondolom, hogy ez a jövő” – vélekedett Pintér Zsolt, aki úgy látja, a nagy traktoroknál hamarosan már az alapfelszereltség részévé válik a hat éve még újdonságnak számító rendszer.

Pintér Zsolt szerint az Axiál feladata segíteni a termelőket az igazodásban, megtalálni a gazdaság méreteinek és igényeinek leginkább megfelelő szerkezetet. Kollégái a gazdákkal elbeszélgetve mérik fel, mire lenne szükségük, és az elképzelésekhez igazodva ajánlanak nekik megoldási lehetőségeket.

Az OMÉK-nagydíj óta azonban nem csak az automata rendszer, hanem a cég is megváltozott. Szélesítették a profiljukat, és már nem csak mezőgazdasági, hanem építőipari gépeket is kínálnak eladásra. Alkatrészeket már a kezdetektől lehet náluk vásárolni, sőt, ezeket rögtön be is szerelteshetik a cég 15 telephelyén rendelkezésre álló 150 szerelővel.

A cég stratégiai feladatát szán továbbra is a műszaki szolgáltatások területének, és évről évre jelentős összegeket ruház be az alkatrész és szerviz szolgáltatás színvonalának továbbfejlesztésébe. Ez év elején fogadtak el egy 2012 év végéig megvalósuló, másfél milliárd forintos telephelyfejlesztő beruházási programot. Ennek keretein belül Szombathely után megnyitották Békéscsabán a 15. telephelyüket, illetve további négy településen, ahol már jelen vannak, zöldmezős beruházásokkal kívánják a meglé-

vő telephelyeket kiváltani. Pécsen és Dombóváron már ebben az évben elkészülnek az új épületek, Zalaegerszegen és Szolnokon pedig a tervek szerint jövő évben indulnak a munkálatok. A megvalósuló beruházások nem csak a jelentősen megnövekedő szervizműhely-kapacitást, hanem a vidéki alkatrészraktárok és kiszolgáló területek kapacitásának növekedését is biztosítják. A jelenlegi infrastrukturális fejlesztések során ugyan pusztán önértőre támaszkodnak, az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program révén ugyanakkor sikerült továbbképzésben részesíteniük 186 dolgozójukat.

Egy valami azonban nem változott: a cég idén is részt vesz az OMÉK-on. Pintér Zsolt elmondta, hogy a kiállításon nem egyszerűen gépek seregszemléjére készülnek, hanem a kiírás szellemének megfelelően igyekeznek a városlakók számára is közelebb hozni a vidéket.

Márton Balázs

KÖZÖSSÉGET épít hazánk első roma tájháza

Magyar Vidéki Mozaik ■ Jó gyakorlatok

Cigány fiatalok zenélnek és énekelnek a nyírségi tájház udvarán, miközben az idősebbek nagy bográcsban főzik a vaddisznópörköltet. A Hodászi Roma Tájház az első olyan kezdeményezés az országban, amely a roma lakás- és tárgykultúrát kívánja bemutatni amellyel, hogy jelentős közösségépítő szerepet vállal.

Rézműves Melinda néprajzkutató Budapesttől háromszáz kilométerre, a nyírségi Hodászon alakította ki az ország első roma tájházát. Nem csupán múzeumot, valódi közösségi teret is létrehozott a település számára. Az épülethez közeledve zene és énekszó hallatszik, egy hatalmas bogrács körül idős emberek mesélik egymásnak történeteiket, gondjaikat. A tájház indulásáról a néprajzkutató elmondta: „A roma tánc- és énekhagyomány a hetvenes évek óta jelen van a színpadi folklórban, azonban a tárgy- és lakáskultúra tekintetében is meg kell mutatnunk értékeinket. Maradandót szerettem volna alkotni az utókornak a cigány kultúra területén, amely irányt mutathat más roma közösségek számára is.”

Magyarországon csaknem négyszáz tájház működik, de ez az egyetlen, ahol a látogatók bepillantást nyerhetnek a romák kultúrájába és megismerkedhetnek használati tárgyakkal is. Rézműves Melinda harmadéves egyetemista volt, amikor eldöntötte, hogy szülőfalujában szeretne egy tájházat kialakítani. „2001-ben vásároltam egy elhanyagolt állapotú, sárfalazatú házat a cigány telepen, amely az 1950-es években épült. A helyekkel közösen a telken felépítettünk egy félig földbe ástott kunyhót is, amely a második világháború időszakának lakhatási körülményeit idézi”

– mesélte Rézműves Melinda. Idén sikerült megvásárolni egy újabb épületet, amelyet alkotóházzá alakítanának. Így a műhelyfoglalkozások mellett jutna hely a kiállításoknak és a felhalmozott tárgyak is helyet kapnának. „Azt szeretném, ha a Hodászi Roma Tájház mintaszerűen működhetne és szakmailag felzárkóznánk a többi nemzetiségi tájházhoz. Ugyanakkor a népi kultúra és a roma hagyományos mesterségek bemutatása területén egy országos Roma Tájház Hálózatot szeretnék kialakítani” – mondta a tájház vezetője.

Az épület valóban élő múzeum. Havonta idősök klubját, kéthetente pedig zene- és képzőművészeti tehetségműhelyt szerveznek. A tájház profiljához illeszkednek a nagyobb rendezvények is, amelyek az élő tájház funkcióját szolgálják. A mesterség- és kézműves bemutatók a fafaragás, bőrózés, bokoji (kenyér) készítés folyamataival ismertetik meg a látogatókat. Múzeumpedagógiai szolgáltatásként bemutatnak bizonyos házimunkákat, alkalmanként pedig egy-egy jeles naphoz köthető ünnepi készülő-

Roma Integrációs Programiroda

A Roma Integrációs Programiroda (RIPI) kiemelt hangsúlyt fektet a vidéki romák integrációjára és támogatására. Feladatai közé tartozik a szakmai segítségnyújtás helyi és országos szintű roma szervezetek számára, valamint a roma integrációt elősegítő vidékfejlesztési projektek kidolgozásának támogatása. Olyan partneri kapcsolatokat épít ki, amelyek segítségével bővíti a helyi szervezetek lehetőségeit. 2008-2009-ben létrehozta a Vidékfejlesztési Roma Akadémiát, amely képzéseivel a roma szervezetek számára nyújtott segítséget többek között abban, hogy minél több pályázati lehetőséget sikerüljön elnyerni és hatékonyan felhasználni. A RIPI-ről bővebben a www.ripi.hu honlapon olvashatnak.

dést is láthatnak a vendégek. „Rendszeresen szeretnénk múzeumpedagógiai foglalkozásokat tartani nem csak gyerekeknek, hanem az idősebbeknek is, ugyanis a mélyszegénység zárkóztatta tette az itt élőket. Régen gyakran összejártak és beszélget-

tek, de ma azt tapasztalom, hogy a munkanélküliség, a szegénység minden családot zárttá tesz. Szégyellik egymás előtt a körülményeiket, mindennapi gondjaikat” – vélekedett a szakértő. A tájház közösségi tér cigányok, magyarok, és más településről érkezők számára egyaránt, ahol találkozhatnak, beszélgethetnek, és olykor együtt főzhetnek. Ilyenkor megélik az identitásukat, elmesélik hogyan éltek régen, milyen eszközöket használtak, milyen értékeik voltak a gyerekkorukban. „Fontos, hogy a gyerekek is hallják ezeket a történeteket és ne szegénységként, hanem gazdagságként éljék meg a népi kultúrájukat. Igaz, hogy nagy hangsúlyt kell fektetni a romák felzárkóztatására, de hiszem, hogy ha az embereknek nincsen kulturális kötődésük, akkor nem lesz mit átadni a következő generáció számára. Könnyebben találjuk meg a helyünket, ha tiszteljük azokat a hagyományainkat, amelyekkel azonosulni tudunk és pontosan értjük és vállaljuk az identitásunkat.”

Markovics Réka

KÖZÖSSÉGI terek a vidéki ifjúság szolgálatában

Magyar Vidéki Mozaik ■ Visszatekintő

Az elhagyott, funkciójukat elvesztett művelődési házak újjászülethetnek az IKSZT programnak köszönhetően. A fizikai átalakulás után az ott dolgozó munkatársak feladata lesz, hogy becsalogassák az ifjúságot a különböző programokra. Ehhez próbált segítséget nyújtani az „Ifjúsági közösségek vidéken” programsorozat is.

Az elmúlt évek talán leggyakrabban emlegetett negatív társadalmi hatásai az egymástól való elszigetelődésünk, a társas viszonyaink sorvadása, illetve a közösségi szerepvállalás hanyatlása. Emellett az is megfigyelhető, hogy egyre ritkábban szerveznek saját maguknak programokat, kulturális és ünnepi megmozdulásokat, és egyre kevesebb tevékenységben vesznek részt együttesen az adott közösségben élők. Területi elhelyezkedéstől függetlenül, városi és kistelepülési környezetben egyaránt tapasztalható, de természetesen a vidéki térségekben meghatározóbb ez a probléma. A települések művelődési és közösségi házainak jelentős hányada az elmúlt évtizedek alatt alkalmatlanná vált programok szervezésére, a lakosság befogadására; kritikus esetekben a felhasználók elől elzárt, néhol akár életveszélyessé vált épületekkel is találkozhatunk. Az Integrált Községi és Szolgáltató Tér (IKSZT) program ezen az aktuális állapotot hivatott segíteni. A

program során a kistelepülések lehetőséget kaptak, hogy a tényleges funkcióját már elvesztett épületük megújulva, a korábban elérhető szolgáltatásainak körét bővítve, újra a helyi és környező települések igényeit szolgálhassa.

A program finanszírozása átfogó fejlesztést tesz lehetővé. A közösségi terek komplex megújítását nyújtja, hiszen a településenként felhasználható 200 ezer eurónak megfelelő forint az épületek külső-belső felújítását, a telekhatáron belüli földterület kialakítását, valamint a szolgáltatásokhoz szükséges eszközök beszerzését is biztosítja. Amikor egy intézmény és szolgáltatás üzemeltetéséről beszélünk, mindig hangsúlyos kérdésként merül fel a fenntarthatóság, a biztos és hosszú távú működés kérdése. Az IKSZT program ezt a működtetési időszak első három évében degresszív módon lehívható támogatással segíti.

A vidéki fiatalság mai magyar társadalomban betöltött hangsúlyos szerepe miatt, az IKSZT kiemelten kezeli az ifjúságot célzó szolgáltatásokat, amelyek a közösségi programok szervezésével, az ifjúságfejlesztési folyamatok generálásával, valamint ifjúsági információs pont működtetésével segíti a fiatalok közösségi szerveződését és részvételét. A fiatalokúkat sajnos sok esetben problémás korcsoportként emlegetik, de óvakodjunk az általánosítástól annak ellenére is, hogy ők még rendkívül kritikusan

szemlélik a világot. Az ezzel a korcsoporttal foglalkozó szakembereknek, ifjúsági referenseknek és ifjúságsegítőknél, illetve nem utolsósorban az IKSZT munkatársaknak kell elérniük, hogy az adott közösségi térben olyan értéktérítő programok és események legyenek, amelyek képesek becsalogatni a fiatalokat, és az ott elsajátított ismeretek és élmények hasznukra is válnak az életük mindennapjai során.

Tájékoztató rendezvénysorozatot tartott idén, „Ifjúsági közösségek vidéken” címmel az IKSZT munkatársak felkészítésére a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat, a VKSZI – Kiemelt Projektek Osztálya, valamint a Mobilitás Országos Ifjúsági Szolgálat közös szervezésben. Az ország hét régiójában megrendezett konferenciasorozat kiemelt célja volt a munkatársak felkészítése az IKSZT-k működésére. A program előrehaladottsága lehetővé tette, hogy a hét helyszínen a már kialakított épületekben rendezhessék meg az eseményt, akár csak jó gyakorlati példák bemutatása miatt is. A tájékoztató alkalmak szükségszerűségét, egyben sikerességét az is igazolja, hogy a közel hatszáz - az IKSZT működtetésében közvetlenül érintett - meghívott közül, mintegy négyszázan vettek aktívan részt a közös gondolkodásban.

Erdős Balázs osztályvezető (VM VKSZI)

PROFI szaktanácsadás – elmélet és gyakorlat egy helyen

Magyar Vidéki Mozaik ■ Kitekintő

Jávor András, az Észak-alföldi Regionális Szaktanácsadási Központ vezetője szerint hatékonyabban működhetne a szaktanácsadási rendszer hazánkban, ha az ezzel foglalkozó szervezetek együtt dolgoznának. A gazdák folyamatosan fordulnak el a központoktól a kifizetések lassúsága és az ügyintézés akadozása miatt.

Az elméleti és gyakorlati tudás egységes rendszerben történő hasznosításában és koordinálásában látja a szaktanácsadás jövőjét Jávor András, az Észak-alföldi Regionális Szaktanácsadási Központ vezetője, a Debreceni Egyetem rektorhelyettese. Mint mondta, a jelenleg működő felaprózódott többpilléres rendszer eredménytelen, gyakorlati outputot nem termel, a gazda számára csak – úgy mond – adminisztrációs segítséget nyújt. A ma Magyarországon működő szaktanácsadási rendszer legnagyobb méregfoga évek óta a szétszabdaltság: különböző szaktanácsadási szervezetek működnek egymás mellett, egymással átfedésben, eltérő szakmai üzenetekkel. Regionális szinten a nagyobb agráregyetemek feladat és forrás hiányában eltörpültek a rendszerben. A Területi Szaktanácsadási Központok érdemben ugyan végeznek szaktanácsadást, de a kifizetések lassúsága, az ügyintézés akadozása miatt a gazdák apránként erről a lépcsőről is lemorzsolódnak. A kamarai tanácsadás bővebb erőforrás-ellátottságának köszönhetően szélesebb körben jut el a termelőkhez, de a megfelelő szakmai tudásbázis hiányában ez a vonal sem jut tovább az adminisztráció útvesztőjéig. A rendszer egyik eleme birtokolja a tudást, a másik az infrastruktúrát, és a harmadik számára áll rendelkezésre az anyagi forrás. Ezek együttesével lehetne igazi eredményt elérni.

„Az egész magyarországi szaktanácsadás legnagyobb problémája az, hogy sok úton indult el, de egyikén sem ment végig. Az elsődleges baj nem az, hogy nem döntötték el, melyik legyen a releváns, hanem az, hogy már az elején sem biztosítottak egyenlő feltételeket a különböző szervezeteknek” – magyarázta a rektorhelyettes. Mint hangsúlyozta: a szaktanácsadás lényege a naprakész tudás, amit az adott helyszínen az adott probléma esetében kell alkalmazni. A szaktanácsadó mögött álljon egy olyan rendszer, amely rendelkezik minden ismerettel, a tanácsadás innovatív, korszerű megvalósításához.

A mezőgazdaság célja a termelő gazdaságok minél hatékonyabb működése, eredményeik növelése, amely a szaktanácsadás tudásbázisának megalapozottságával és koordinációjával tud megvalósulni. A koordinációra a Regionális Szaktanácsadási Központok képesek és alkalmasak, viszont ehhez nem rendelkeznek megfelelő forrással. „A tudás iránti igény megvan, a hit is, hogy ezek a szervezetek tudnának segíteni, ám ehhez olyan támogatásokra

van szüksége a központoknak, amelyekkel elérhetik, hogy a szaktanácsadás valóban „szak”tanácsadás legyen.

Az Észak-alföldi Regionális Szaktanácsadási Központ igyekszik talpon maradni, rengeteg olyan programot és tevékenységet indítottak, amelyet a környékükön felmerült aktuális igény generált. Szaktanácsadási kiadványaikkal, füzetsorozatokkal, interaktív rendezvényekkel próbálták segíteni a termelőket az adott ágazatban felmerülő kérdések, tapasztalatok helyes megválaszolására.

A gazdának bíznia kell a szaktanácsadóban, akinek ténylegesen segítenie kell a termelést, amely folyamatos továbbképzések, szakember-találkozók és workshop-ok megvalósításával jöhet létre.

A rektorhelyettes meggyőződése, hogy a regionális szaktanácsadási központok (agráregyetemek) nélkül – ahol a legmagasabb szintű tudás megtalálható –, nem folytatható eredményesen ez a tevékenység. A tanácsadó központokat összekapcsolná a bemutatató üzemi hálózattal, amely egyben az üzem kiválasztását, működtetését, hasznosítását is elvégezhetné, felügyelhetné. Az egyetemek a kutatási eredményeiken, bemutatató üzemi és laborháttérén keresztül, megfelelő infrastruktúra és intézményi (képzési, oktatási) háttérrel képesek lennének koordinálni a rendszert.

Szeredi Helga

A 75. Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállításon a VM Vidékfejlesztésért Felelős Államtitkárság főosztályai, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal és a Vidékfejlesztési, Képzési és Szaktanácsadási Intézet közös standon állítanak ki. Az alábbiakban tevékenységükről és fő feladataikról olvashatnak.

Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program

Az Európai Unió Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottsága 2007. október 24-én hagyta jóvá a 2007-2013-as időszakra vonatkozó Új Magyarország Vidékfejlesztési Programot (ÚMVP). Az ÚMVP intézkedéseinek keresztül mintegy 1300-1500 milliárd forintnak megfelelő támogatás hívható le, az agrárium versenyképességét javító, a természeti és a vidéki épített környezet értékeinek megőrzését célzó beruházásokra, továbbá szolgáltatások igénybevételeire, illetve kieső jövedelem kompenzációjaként.

A Vidékfejlesztésért Felelős Államtitkárság Agrárfejlesztési Főosztálya

A Mezőgazdasági, Versenyképességi és Szerkezetátalakítási Osztály az ÚMVP I. és II. tengely intézkedéseinek előkészítésével, szükség szerinti módosításával, valamint új intézkedések meghozatalával kapcsolatos feladatokat látja el. Koordinálja a mezőgazdasági ágazatok versenyképességét növelő döntések előkészítését, végrehajtását, a mezőgazdasági szerkezetváltást elősegítő intézkedések ÚMVP-vel történő összehangolását, valamint a képzési, tájékoztatói és szaktanácsadási tevékenység támogatását célzó programok előkészítését, szakmai irányítását. A Környezetgazdálkodási Osztály felel az agrár-környezetgazdálkodási szakterülettel, a természetvédelemmel és a biodiverzitás megőrzésével összefüggő feladatok elvégzéséért.

A Vidékfejlesztésért Felelős Államtitkárság Vidékfejlesztési Főosztálya

A Vidékfejlesztési Osztály koordinálja az ÚMVP III. és IV. tengelyeinek végrehajtását. Az intézkedések a falufejlesztést, a vidéki örökség megőrzését, a vidéki turizmus és a mikrovállalkozások fejlesztését, illetve a helyi vidékfejlesztési stratégiák megvalósítását célozzák meg. Az Irányító Hatóság (IH) és Monitoring Osztály látja el az ÚMVP végrehajtásával kapcsolatos uniós feladatokat, nyomon követi a program megvalósítását, éves- és záró jelentést készít. Működteti az ÚMVP végrehajtását felügyelő Monitoring Bizottságot. A Térségi Programok Osztálya a munkahelyteremtést és a foglalkoztatás bővítését célzó kistérségi mintaprojektet dolgoztat ki. Ennek fókuszában elsősorban a helyi piacok fejlesztése, tanyafejlesztés, biomassza hasznosítás és közfoglalkoztatás állnak.

VM Vidékfejlesztési, Képzési és Szaktanácsadási Intézet (VKSZI)

Az intézet az ÚMVP közreműködő szervezeteként szerepet vállal a program hatékony megvalósításában és kommunikációjában.

Szakmailag támogatja és ellenőrzi a LEADER Helyi Akciócsoportok (HACS) munkáját. Ellátja az Integrált Községi és Szolgáltató Tér (IKSZT) program koordinációs, döntés-előkészítő és kommunikációs feladatait és közreműködik a Tanyafejlesztési Program szakmai kialakításában és adminisztratív ügyeinek kezelésében. Országos Szaktanácsadási Központként folyamatosan aktualizálja a szaktanácsadói névjegyzéket, ellenőrzi a szaktanácsadók tevékenységét és képzéseiket, illetve vizsgáikat is megszervezi.

A VKSZI feladatai közé tartozik az ÚMVP-hez kapcsolódó kötelező, választható, OKJ-s és hatósági képzési programok lebonyolítása, a Képző Szervezetek Katalógusának vezetése, a képzési programok összeállítása és ellenőrzése is. Ellátja továbbá az ÚMVP „Komplex tájékoztatói tevékenység – Gazdálkodói információs szolgálat” intézkedéshez kapcsolódó Ügyfélszolgálati Bizottság titkársági és munkaszervezeti feladatait is. A VKSZI agrár-szakképzési tevékenységéről bővebben olvashatnak a 10. oldalon.

Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat (MNVH)

Hazánkban az MNVH feladata, hogy a vidékfejlesztésben érintett intézmények, szervezetek együttműködését segítse, és támogassa a kormányzat vidékfejlesztési programjának végrehajtását az érintett szereplők hálózatba szervezésével. Az MNVH célja a kormányzati, gazdasági és civil szervezetek tagjai közötti rendszeres kapcsolat és gyors információáramlás megteremtése, a magyar vidékért tenni akaró szakemberek hálózatszerű együttműködésének kiépítése. A hálózat egyik fő feladata a térségek közötti és nemzetközi kapcsolatok kiépítése, a nemzeti érdekek és értékek európai képviselete. 2010 őszén elsőként Lengyelországgal, majd 2011 tavaszán Szlovákiával kötött az MNVH együttműködési megállapodást. Az MNVH céljainak megvalósításáért a 13 fős Elnökség felel. Javaslattevő és támogató szerve a 200 tagból álló Tanács, illetve operatív szerve az Állandó Titkárság, melyet a Főtitkár irányít. Utóbbi a VKSZI keretei között működik.

Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH)

Az MVH az európai uniós és nemzeti agrártámogatások Kifizető Ügynöksége. Az Európai Unióhoz való csatlakozással hazánkban is jelentős támogatási források nyíltak meg agrár- és vidékfejlesztési célokra. Az MVH ezen, és a magyar költségvetés által biztosított forrásból finanszírozott ágazati támogatások iránti kérelmek befogadására, elbírálására és a juttatások folyósítására, valamint piacszabályozó intézkedések működtetésére létrehozott intézmény. A hivatal jelenleg több mint 400 ezer regisztrált ügyféllel rendelkezik és csaknem 180 támogatási jogcímet kezel. Az MVH fővárosi központjában és megyei kirendeltségein mintegy 1800 munkatárs dolgozik annak érdekében, hogy a támogatásokat az arra jogosult gazdálkodók időben megkaphassák.

Magyar
Nemzeti
Vidéki
Hálózat

www.mnvh.eu

Magyar
Nemzeti
Vidéki
Hálózat

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013